

EGE ÜNİVERSİTESİ HERKES İÇİN SAĞLIK KONGRESİ

"İyi Yaşamın Merkezi İzmir, Sağlıklı Yaşamın Öncüsü Ege Üniversitesi"

Bildirir Kitabı

31 Ekim - 01 Kasım 2024
Ege Üniversitesi Muhiddin Erel Amfisi, İzmir

İÇİNDEKİLER

DAVET	5
KURULLAR	7
BİLİMSEL PROGRAM	9
KONUŞMA ÖZETLERİ	14
BİTKİ VE İNSAN SAĞLIĞINDA İYİ TARIM UYGULAMALARININ ÖNEMİ	15
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞININ GENEL SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ.....	16
SU KAYNAKLARI SAĞLIĞI.....	17
MİKROPLASTİKLER VE SAĞLIĞA ETKİLERİ	18
DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIĞIN BOŞLUK NEDENLERİ.....	19
BAĞIMLILIK İŞARETLERİ VE YOL HARİTALARI	20
TÜKETİM TOPLUMUNDA SAĞLIK, TÜKETİM BASKISI	21
GÜRÜLTÜLÜ ŞEHİRLER VE SAĞLIĞA ETKİLERİ	22
SAĞLIKLI ÜNİVERSİTELER	23
SANATIN İYİLEŞTİRİCİ GÜCÜ.....	24
HAREKETLE YAŞA SAĞLIKLA YAŞLAN	29
SÖZLÜ BİLDİRİLER	30
SB-1 - BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ GÖRÜNTÜLERİNDE PROTEZLERİN OLUŞTURDUĞU METAL ARTEFAKTLARININ RADYOTERAPİ TEDAVİ PLANLAMALARINA ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	32
SB-2 - TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE GLOKOM TARAMASI	33
SB-3 - FİBROMİYALJİ SENDROMU TANILI HASTALARDA BİLİŞSEL DAVRANIŞSAL TEDAVİNİN ETKİNLİĞİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA	34
SB-4 - TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE İRİS TÜMÖRLERİ TARAMASI	35
SB-5 - ÇOCUKLARDA BESİN TAKVİYESİ KULLANIMI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	36
SB-6 - İZMİR İLİ ÜÇÜNCÜ YAŞ ÜNİVERSİTELERİNE KAYITLI KİŞİLERİN TEMEL İLK YARDIM BİLGİLERİ VE İLİŞKİLİ ETMENLER	37
S-7 - EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ MEZUNLARINDA GLOKOM TARAMASI	38
SB-8 - PERİAPİKAL LEZYONLU MOLAR DİŞLERİN CERRAHİSİZ KÖK KANAL TEDAVİSİ BAŞARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ	39
SB-9 - OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE AMBLİYOPİ VE ŞAŞILIK TARAMASI	40
SB-10 - BİR FABRİKA ÇALIŞANLARINDA SAĞLIKLI YAŞAM FARKINDALIĞI DÜZEYİ VE İLİŞKİLİ ETMENLER	41

SB-11 - PNEUMOCYSTİS JİROVECİİ TANISI İÇİN HIZLI KOLORİMETRİK LAMP TESTİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE ANALİTİK DUYARLILIĞIN BELİRLENMESİ	42
SB-12 - EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİNE YÖNELİK TUTUMLARININ VE GELECEKTEKİ ROLLERİNİN ARAŞTIRILMASI	43
SB-13 - BİR SİGARA BIRAKMA POLİKLİNİĞİNDEKİ HASTALARIN MENTAL İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ İLE NİKOTİN BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ	44
SB-14 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE OKURYAZARLIĞI VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ENDİŞESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	45
SB-15 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARINA YÖNELİK HAZIRLADIKLARI VİDEOLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	46
SB-16 - PERİFERİK DAMAR YOLU AÇMA GİRİŞİMİ SIRASINDA SANAL GERÇEKLIK GÖZLÜĞÜ İLE GÖSTERİLEN 2 FARKLI UYGULAMANIN ÇOCUKLARDA AĞRI, KORKU VE FİZYOLOJİK PARAMETRELER ÜZERİNE ETKİSİ RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA.....	47
SB-17 - SELEKOKSİB İÇEREN JEL FORMÜLASYONU GELİŞTİRİLMESİ VE STREPTOCOCCUS MUTANS'A KARŞI ANTİMİKROBİYAL VE ANTİBİYOFİLM ÖZELLİĞİNİN İNCELENMESİ	48
SB-18 - "OKULDA VE YOLDA KAZALARI ÖNLÜYORUM" SAĞLIK EĞİTİMİNİN 5.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YARALANMALARA İLİŞKİN TUTUM VE DAVRANIŞLARINA ETKİSİ	49
SB-19 - ORMAN YANGININ HAVA KALİTESİ PARAMETRELERİ ÜZERİNE ETKİSİ: İZMİR YANGINI ÖRNEĞİ	50
SB-20 - İMMUNSUPRESİF TEDAVİ ALAN DERMATOLOJİ HASTALARININ HERPES ZOSTER BAĞIŞIKLAMASI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	51
SB-21 - ONKOLOJİ HASTALARININ RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIK DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	52
SB-22 - STAPHYLOCOCCUS AUREUS KAYNAKLI İMPETİGO TEDAVİSİNDE BERBERİN YÜKLÜ NANOEMÜLSİYON JEL FORMÜLASYONU VE MİKROBİYOLOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ	53
SB-23 - ELEKTRONİK SİGARA KULLANICILARINDA FİZİKSEL VE RUH SAĞLIĞI SONUÇLARI: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA	54
SB-24 - PEDIATRİK PSORİASİS HASTALARINDA KOMORBİDİTELERİN PSORİASİS KLİNİK TİPİ İLE İLİŞKİSİ	55
POSTER BİLDİRİLER	56
PB-1 - ÖĞRENCİ ODAKLI DİJİTAL YAKLAŞIMIN SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MEMNUNİYET DÜZEYİNE ETKİSİ.....	58
PB-2 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE ZAMAN ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SAĞLIK AÇISINDAN İNCELENMESİ	59
PB-3 - ENFEKTİF PANDEMİLERDE HASTANE ÖNCESİ YAKLAŞIM VE ETİK İLKELER	60
PB-4 - SPİRİTÜEL BAKIMIN HASTA ÜZERİNE ETKİSİ.....	61
PB-5 - SAĞLIK EVLERİNİN DÖNÜŞÜMÜ.....	62

PB-6 - ROMATOİD ARTRİT TANILI HASTALARDA AEROBİK EGZERSİZ KAPASİTESİ VE FONKSİYONEL DURUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ	63
PB-7 - P13K İNHİBİTÖRÜ VE PONATİNİB KOMBİNASYONUNUN KRONİK MİYELOİD LÖSEMİ HÜCRE HATTI ÜZERİNDE ANTİKANSER ETKİLERİNİN İNCELENMESİ.....	64
PB-8 - ÜLSERATİF KOLİTLİ BİR HASTADA KORONER İSKEMİK KALP HASTALIĞI: BİR OLGU SUNUMU .	65
PB-9 - PEDIATRİK RÜPTÜRE KALSİFİYE PİLOMATRIKOMA VE YABANCI CİSİM REAKSİYONU OLGUSU	66
PB-10 - KÖK KANALININ ŞEKİLLENDİRİLMESİ SIRASINDA MEYDANA GELEN ALET KIRIĞININ KÖK KANAL TEDAVİSİNİN BAŞARISINA ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	67
PB-11 - [99MTC]TC-LENALİDOMİDİN İNSAN KOLOREKTAL ADENOKARSİNOMA HÜCRE HATTI ÜZERİNDE BAĞLANMA ÇALIŞMALARI.....	68
PB-12 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE AFET OKURYAZARLIĞI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR DEPREM FARKINDALIĞI İLİŞKİSİ.....	69
PB-13 - LAKTİK ASİT BAKTERİLERİ TARAFINDAN ÜRETİLEN HÜCRE İÇERMEYEN SÜPERNATANTLARIN PEYNİR GÜVENİLİRLİĞİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	70
PB-14 - SUNİTİNİB MALAT'IN SULU ÇÖZELTİLERDEN ELEKTRO-FENTON YÖNTEMİ İLE GİDERİLMESİNİN OPTİMİZASYONU	71

DAVET

Değerli Katılımcılar,

Türkiye’de öncü **SAĞLIK TEMALİ BİR ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTESİ** olarak **31 Ekim - 1 Kasım 2024** tarihlerinde Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Muhiddin Erel Amfisi’nde **HERKES İÇİN SAĞLIK KONGRESİ**’ne sizleri davet etmekten büyük mutluluk duyuyorum. Sağlık alanında multidisipliner yaklaşımların önem kazandığı günümüzde, farklı fakültelerden ve disiplinlerden akademisyenlerimizi bir araya getirerek bilgi ve deneyim paylaşımını güçlendirmeyi amaçladığımız bu kongrede, fiziksel, psikososyal ve sosyal sağlık konularını kapsayan zengin oturumlar yer alacaktır.

Sağlığın bütüncül bir yaklaşımla ele alınacağı kongremize, katılımınız ve değerli katkılarınız, hep birlikte daha sağlıklı bir gelecek için atılacak adımlara ışık tutacaktır.

Sizleri aramızda görmekten onur duyar, sağlıklı ve başarılı bir kongre geçirmenizi dilerim.

Prof. Dr. Devrim BOZKURT

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

KURULLAR

ONURSAL BAŞKAN

Prof. Dr. Necdet BUDAK
Ege Üniversitesi Rektörü

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Devrim Bozkurt

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. İlkin ŞENGÜN
Prof. Dr. Devrim BOZKURT
Prof. Dr. Nazan ERSİN
Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ
Prof. Dr. Hande GÜRER ORHAN
Prof. Dr. Burcu BARUTÇUOĞLU
Prof. Dr. Çığır BİRAY AVCI
Doç. Dr. Güneş AK
Doç. Dr. Tahir ATİK
Doç. Dr. Sercan YALÇINLI
Doç. Dr. Ozan KARACA

BİLİMSEL KURUL

Prof. Dr. İlkin ŞENGÜN
Prof. Dr. Devrim BOZKURT
Prof. Dr. Nazan ERSİN
Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ
Prof. Dr. Hande GÜRER ORHAN
Prof. Dr. Esin ÇEBER TURFAN
Prof. Dr. Yusuf AYÖNÜ
Prof. Dr. Uğur SUNLU
Prof. Dr. Nazan GÜNAY
Prof. Dr. Timuçin GENÇER
Prof. Dr. Osman Ferda BEYTEKİN
Prof. Dr. Alev PARSA
Prof. Dr. Burcu BARUTÇUOĞLU
Prof. Dr. Çığır BİRAY AVCI
Doç. Dr. Güneş AK
Doç. Dr. Tahir ATİK
Doç. Dr. Sercan YALÇINLI
Doç. Dr. Ozan KARACA

BİLİMSEL PROGRAM

EGE ÜNİVERSİTESİ HERKES İÇİN SAĞLIK KONGRESİ

"İyi Yaşamın Merkezi İzmir, Sağlıklı Yaşamın Öncüsü Ege Üniversitesi"

31 EKİM 2024 PERŞEMBE

08:30 - 09:00

AÇILIŞ

Prof. Dr. Necdet BUDAK
Ege Üniversitesi Rektörü

FİZİKSEL SAĞLIK

09:00 - 10:00

YAŞAM İÇİNDE SAĞLIĞIN KORUNMASI - SÜRDÜRÜLEBİLMESİ: Gıda Güvenliği ve Beslenme
Oturma Başkanları: **Prof. Dr. Mehmet ERSAN**

09:00 - 09:15

Gıda Güvenliği ve Sağlık İçin Öneriler
Prof. Dr. İlkin ŞENGÜN
Gıda Mühendisliği

09:15 - 09:30

Bitki ve İnsan Sağlığında İyi Tarım Uygulamalarının Önemi
Prof. Dr. Hatice ÖZAKTAN
Ziraat Mühendisliği Fakültesi

09:30 - 09:45

Beslenmenin Hastalıklar Üzerine Etkisi: Tehditler ve Fırsatlar
Prof. Dr. Şevki ÇETİNKALP
Tıp Fakültesi

09:45 - 10:00

Sağlıklı Yaşam İçin Nasıl Beslenmeli - Popüler Diyetler
Doç. Dr. Özge KÜÇÜK ERDÖNMEZ
Sağlık Bilimleri Fakültesi

10:00 - 10:30

KAHVE ARASI

10:30 - 11:30

YAŞAM İÇİNDE SAĞLIĞIN KORUNMASI - SÜRDÜRÜLEBİLMESİ: Güncel Sorunlar ve Çözümler
Oturma Başkanları: **Prof. Dr. Nazan ERSİN, Prof. Dr. Hande GÜRER ORHAN**

10:30 - 10:45

Ağız ve Diş Sağlığının Genel Sağlığa Etkileri
Prof. Dr. Nurcan BUDUNELİ
Diş Hekimliği Fakültesi

10:45 - 11:00

Günümüz ve Gelecekte Bireyselleştirilmiş Farmakoterapiler
Doç. Dr. Zuhuri ARUN
Eczacılık Fakültesi

11:00 - 11:15

Doğal Afetler ve Salgınlarda Organizasyon
Prof. Dr. Murat ERSEL
Tıp Fakültesi

11:15 - 11:30

Aşılamaya Bakış Değişiyor Mu?
Dr. Buse KETENOĞLU
Tıp Fakültesi

EGE ÜNİVERSİTESİ HERKES İÇİN SAĞLIK KONGRESİ

“İyi Yaşamın Merkezi İzmir, Sağlıklı Yaşamın Öncüsü Ege Üniversitesi”

11:30 - 12:00

KONFERANS: SAĞLIKTA YAPAY ZEKA KULLANIMINDA GÜNCEL UYGULAMALAR

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Burcu BARUTÇUOĞLU, Doç. Dr. Güneş AK

Doç. Dr. Tahir ATİK

Tıp Fakültesi

12:00 - 13:00

ÖĞLE YEMEĞİ

13:00 - 14:00

YAŞAM İÇİNDE SAĞLIĞIN KORUNMASI - SÜRDÜRÜLEBİLMESİ: Çevre ve Sağlık

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Yusuf AYÖNÜ, Prof. Dr. Uğur SUNLU

13:00 - 13:15

Coğrafya, İklim Değişikliği ve Sağlık

Prof. Dr. Kirami ÖLGEN

Edebiyat Fakültesi

13:15 - 13:30

Su Kaynakları Sağlığı

Prof. Dr. Murat ÖZBEK

Su Ürünleri Fakültesi

13:30 - 13:45

Hava Kirliliği ve Gezegen Sağlığı

Prof. Dr. Hür HASSOY

Tıp Fakültesi

13:45 - 14:00

Mikroplastikler ve Sağlığa Etkileri

Prof. Dr. Hilmi ORHAN

Eczacılık Fakültesi

PSİKOSOSYAL SAĞLIK

14:00 - 15:00

BAĞIMLILIKLAR

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Nazan GÜNAY, Doç. Dr. Yusuf KURTULMUŞ

14:00 - 14:15

Davranışsal Bağımlılığın Boşluk Nedenleri

Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ

Hemşirelik Fakültesi

14:15 - 14:30

Bağımlılık İşaretleri ve Yol Haritaları

Dr. Öğr. Üyesi Damla HAZNEDAROĞLU

Tıp Fakültesi

14:30 - 14:45

Tüketim Toplumunda Sağlık, Tüketim Baskısı

Doç. Dr. Elif ÜSTÜNDAĞLI ERTEN

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

14:45 - 15:00

Çocuklarda Sosyal Medya Kullanımı: Riskler ve Çözümler

Doç. Dr. Feyza UMACI KOÇ

Tıp Fakültesi

15:00 - 15:30

KAHVE ARASI

EGE ÜNİVERSİTESİ HERKES İÇİN SAĞLIK KONGRESİ

"İyi Yaşamın Merkezi İzmir, Sağlıklı Yaşamın Öncüsü Ege Üniversitesi"

15:30 - 16:15

DUYGUSAL SAĞLIK

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ

15:30 - 15:45

Duygusal Sağlık: Psikolojik Dayanıklılık

Doç. Dr. Türkan YILMAZ IRMAK

Edebiyat Fakültesi

15:45 - 16:00

Duygusal Zekâ ve Sanat Zihinsel Sağlık İçin Sanat

Prof. Dr. Merih BENDER

Eğitim Fakültesi

16:00 - 16:15

Ruh Sağlığının Korunması ve Sürdürülmesinde Ruhsal Bakım

Doç. Dr. Şeyda DÜLGERLER

Hemşirelik Fakültesi

16:15 - 17:15

SÖZEL SUNUMLAR

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Özgür ÇOĞULU, Doç. Dr. Aylin ŞENDEMİR

Sözel Bildiri

01 KASIM 2024 CUMA

08:00 - 09:00

SÖZEL SUNUMLAR

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Özgen ÖZER, Doç. Dr. Fahriye VATAN

Sözel Bildiri

SOSYAL SAĞLIK

09:00 - 10:00

YAŞAM ALANLARIMIZ

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Esin ÇEBER TURFAN, Doç. Dr. Taylan GÜNAY

09:00 - 09:15

Çevre Dostu Binalar

Doç. Dr. Gülben ÇALIŞ

İnşaat Mühendisliği

09:15 - 09:30

Hasta Bina Sendromu, Kentsel Dönüşüm ve Sağlık

Dr. Öğr. Üyesi Nur TÖREYİN

Tıp Fakültesi

09:30 - 09:45

Gürültülü Şehirler ve Sağlığa Etkileri

Prof. Dr. Pelin PİŞTAV AKMEŞE

Sağlık Bilimleri Fakültesi

09:45 - 10:00

Sağlıklı Üniversite

Prof. Dr. Işıl ERGİN

Tıp Fakültesi

10:00 - 10:30

KAHVE ARASI

EGE ÜNİVERSİTESİ HERKES İÇİN SAĞLIK KONGRESİ

"İyi Yaşamın Merkezi İzmir, Sağlıklı Yaşamın Öncüsü Ege Üniversitesi"

10:30 - 11:15	SOSYAL YAŞAMDA DEĞİŞİM İHTİYACI Oturum Başkanları: Prof. Dr. Gülbin RUDARLI, Prof. Dr. Osman Ferda BEYTEKİN
10:30 - 10:45	Sanatın İyileştirici Gücü Prof. Dr. Alev Fatoş PARSA Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
10:45 - 11:00	Hareketle Yaşa, Sağlıkla Yaşlan Doç. Dr. Emine KUTLAY Spor Bilimleri Fakültesi
11:00 - 11:15	Sağlıklı Yaşlanmak En Büyük Şans Prof. Dr. Sevnaz ŞAHİN Tıp Fakültesi
11:15 - 12:30	HERKES İÇİN SAĞLIK - TEK SAĞLIK Oturum Başkanları: Prof. Dr. İlkin ŞENGÜN, Prof. Dr. Devrim BOZKURT
11:15 - 11:30	Tek Sağlık Çerçevesinde Çok Disiplinli Çalışma Hazırlığı Deneyimi Doç. Dr. Özkan DOĞANAY Tıp Fakültesi
11:30 - 12:30	Yuvarlak Masa Tartışma Prof. Dr. İlkin ŞENGÜN, Prof. Dr. Devrim BOZKURT, Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ, Prof. Dr. Nazan ERSİN, Prof. Dr. Hande GÜRER ORHAN, Prof. Dr. Esin ÇEBER TURFAN, Prof. Dr. Bilgehan GÜLTEKİN, Doç. Dr. Özkan DOĞANAY
12:30 - 13:30	SÖZEL SUNUMLAR Oturum Başkanları: Doç. Dr. Eda DOLGUN, Prof. Dr. Özlem YEŞİL ÇELİKTAŞ Sözel Bildiri
13:30 - 13:45	KAPANIŞ VE SÖZEL BİLDİRİ ÖDÜLLERİ

KONUŞMA ÖZETLERİ

BİTKİ VE İNSAN SAĞLIĞINDA İYİ TARIM UYGULAMALARININ ÖNEMİ

Hatice Özaktan¹

¹Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölümü

Özet: Pestisitlere tarım ilacı ya da bitki koruma ürünleri de denir. Pestisitler üreticilerin ürünlerini zararlı böceklerden, yabancı otlardan ve bitki patojeni mikroorganizmalardan korumak için kullandıkları bir yoldur. Dünya çapında, kimyasal-sentetik pestisitler 1940'lardan beri giderek daha fazla kullanılmaktadır. Dünya genelinde Yıllık pestisit tüketim yaklaşık 4.3 milyon ton (2023 yılı verileri) olup; en yüksek pestisit kullanım oranı Çin'de 1.6 milyon ton/yıl, ABD'de 400.000 ton /yıl ve Türkiye'de 60.000 ton /yıldır ve ülkemiz 10. sırada yer almaktadır. Pestisit kullanımının olası hedef dışı etkileri arasında insan sağlığına olumsuz etkileri gelmektedir. Pestisit zehirlenmesi sonucu Dünya genelinde yıllık ölüm oranı 20.000 kişi, yıllık zehirlenen birey sayısı ise 385 milyondur. Pestisitler gıdalarla aramızdaki en önemli sorunlardan biridir. Bu sorunların yanı sıra; pestisitler biyoçeşitliliğin kaybolmasına, arılar gibi önemli türlerin ortadan kalkmasına, faydalı organizmaların zarar görmesine neden olmaktadır. Araştırmalar pestisit kullanımının giderek «önemli bir küresel sağlık sorunu» olduğunu göstermektedir. Pestisit kullanımından kaynaklanan risklerinin azaltılması konusunda ilk yasal düzenlemeler AB uyum yasaları çerçevesinde ülkemizde 2009 yılından bu yana yürürlükte. Pestisitlerin sürdürülebilir kullanımı (2009/128/EC) konusunda yasal düzenlemeler ve çözüm önerileri arasında iyi tarım uygulamaları önde gelmektedir. Bunlar: pestisitlerin izlenmesi ve raporlanmasında şeffaf sistem geliştirilmesi (çiftçi kayıt sistemi), tehlikeli aktif maddelerin yerine güvenli olanların kullanılması, tehlikeli aktif madde sayısının azaltılması, pestisitlerin az kullanıldığı bitkisel üretim sistemlerine geçiş sayılabilir. Bu bağlamda, Türkiye'de biyolojik ve biyoteknik mücadele yapan üreticilere son yıllarda Tarım Bakanlığı tarafından finansal destek sağlanmaktadır. Bitki zararlılarıyla biyolojik mücadelede faydalı-predatör & parazitoid böcekler ve faydalı mikroorganizmalar, bitki hastalıklarıyla biyolojik mücadelede de faydalı mikroorganizmaların kullanılması teşvik edilmektedir.

Anahtar Sözcükler: pestisit, iyi tarım uygulamaları, biyoteknik mücadele, biyolojik mücadele

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞININ GENEL SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ

Nurcan Buduneli¹

¹*Ege Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji AD.*

Özet: Diş çürükleri ve periodontal hastalıklar, erişkin bireylerde diş kayıplarının başlıca nedeni olmayı sürdürmektedir. Diş kayıplarına yol açabilen şiddetli periodontal hastalık, günümüzde dünya genelinde, bulaşıcı olmayan hastalıklar arasında en yaygın olanıdır ve bir milyardan fazla kişiyi etkilemektedir. Periodontal hastalıkların birincil nedeni, ağız içindeki yüzeyleri bir film tabakası şeklinde kaplayan mikrobiyal dental plak içinde barınan patojen bakterilerdir. Bu bakteriler veya toksinleri dolaşıma geçerek, ağız dokularından uzak doku ve organlarda istenmeyen sonuçlara yol açabilir. Ayrıca, yerel bir hastalık olmasına rağmen, dolaşımda çeşitli sitokin, immunoglobulin ve enzimlerin seviyesini artırarak da genel sağlık üzerinde olumsuz etkileri olabilmektedir. Diyabet ile periodontal hastalıklar arasında çift yönlü bir ilişki olduğu kabul edilmiş durumdadır. Ayrıca, periodontal hastalıkların kalp-damar hastalıkları, solunum sistemi hastalıkları, erken doğum ve düşük doğum ağırlığı gibi gebeliğin istenmeyen sonuçları ile ilişkili olduğuna dair araştırma sonuçları vardır. Diş hekimleri ve tıp hekimleri arasında iş birliği ve yakın iletişim, tüm bu hastalıkların önlenmesinde yararlı olacaktır.

SU KAYNAKLARI SAĞLIĞI

Murat Özbek¹

¹*Ege Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi, Temel Bilimler Bölümü, İçsular Biyolojisi Anabilim Dalı*

Özet: Su kaynağı, suyun doğal olarak bulunduğu rezervlerin genel adıdır. Su kaynakları, doğadaki suyun insanların kullanımına uygun hale getirildiği alanlardır. Bunlar, yüzey suyu (nehirler, göller, göletler) ve yer altı suyu (su yatakları, akiferler) olarak iki ana gruba ayrılır. Su kaynakları, insanların içme suyu ihtiyaçlarının karşılanması yanı sıra tarım, sanayi ve enerji üretimi gibi çeşitli alanlarda da kullanılmaktadır. Ekosistemlerin sağlığını korumak için suyun temini hayati öneme sahiptir. Çünkü su döngüsü, iklimin dengelenmesine ve çeşitli yaşam formlarının sürdürülebilirliğine katkıda bulunur. Su kaynakları, birçok faktörden olumsuz etkilenmektedir. Küresel ısınma ve iklim değişikliği, su döngüsünü bozarak kuraklık ve aşırı yağışlara neden olabilir. Su kaynakları için kirlilik de büyük bir tehdittir; sanayi atıkları, tarım kimyasalları ve evsel atıklar su kaynaklarını kirletmekte, bu da suyun kalitesini düşürmektedir. Dünya nüfusunun artışı ve plansız şehirleşme, su kaynaklarına olan talebi artırmakta, bu da aşırı tüketim sorununu beraberinde getirmektedir. Bu durum, suyun yetersizliğine ve kalite kaybına yol açmaktadır. Çözüm önerileri şu şekilde sıralanabilir: Su Yönetimi ve Politika Geliştirme (Su kaynaklarının etkin yönetimi için sürdürülebilir politikalar geliştirilmelidir); Kirliliği Önleyici Tedbirler (Sanayi tesislerinde arıtma sistemlerinin zorunlu hale getirilmesi); Su Tasarrufu Eğitimi (Toplumda su tasarrufunu teşvik eden eğitim programları düzenlenmelidir); Yenilikçi Tarım Yöntemleri (Damla sulama gibi su tüketimini azaltan tarım tekniklerinin yaygınlaştırılması); Yerel ve Uluslararası İş birlikleri geliştirilmesi (Su havzalarının korunması için farklı seviyelerde iş birlikleri kurulmalıdır). Unutulmaması gereken önemli bir husus, kişi başına düşen yıllık su miktarı 1.519 m³ olan Türkiye, su zengini bir ülke (kişi başı 8.000- 10.000 m³) olmaktan çok uzaktır. Bu sebeple, başta tatlısu (akarsu, göl, yeraltı suyu) kaynakları olmak üzere, su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi ve kullanılması yönünde gereken önlemlerin alınması büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akarsu, Göl, Yeraltı suyu, Kirlilik, Su Kıtlığı, Sürdürülebilir Yönetim

MİKROPLASTİKLER VE SAĞLIĞA ETKİLERİ

Hilmi Orhan¹

¹Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Toksikoloji Anabilim Dalı

Özet: Mikroplastikler son 10 yıldır önemli bir çevresel sağlık sorunu olarak dünya toplumlarının gündemine girmiştir. Saf halde biyolojik açıdan inert olduğu için herhangi bir sağlık riskine yol açmayan plastik iki nedenle toksisite potansiyeline sahiptir; ilk olarak ürüne dönüşme aşamasında eklenen katkı maddeleri zamanla plastikten salınabilmekte, ikinci olarak plastik bazlı ürünler kullanım sırasında ve çevrede parçalanıp mikro- ve nanoplastik (MP) partiküllerine dönüşmektedir. Literatürde dizel, asbest, quartz gibi farklı partiküllerin fiziksel toksisiteyi nedeniyle yol açtıkları ciddi sağlık sorunlarına ilişkin yeterli ve kesin veriler olması, MP'lerle ilgili toksisite endişelerini artırmaktadır. Nispeten yeni bir konu olduğundan ve biyolojik ortamda miktar tayinleri için güvenilir bir analitik yöntem bulunmadığından MP'lerin herhangi bir sağlık sorunu ile ilişkisi henüz net olarak ortaya konamamıştır. İçinde bulunduğumuz 2024 yılı mart ayında New England Journal of Medicine dergisinde yayınlanan İtalya kaynaklı bir makalede karotis endarterektomisi ile çıkarılan aterom plaklarında elektron mikroskobu ile MP belirlenen bir grup hastanın sonraki 32 ay boyunca kardiyovasküler hastalıklar, inme ve diğer nedenlerle ölüm hızlarının aterom plaklarında MP belirlenmeyen hastalara göre önemli derecede yüksek olduğu bildirilmiştir (1). Bu MP'ler ve insanlarda bir sağlık sorunu arasında doğrudan ilişki bildiren ilk makaledir. Buna karşın hemen ardından aynı dergide konu uzmanları tarafından yayınlanan beş farklı "Editöre Not" yazısında bu çalışma sonuçlarının güvenilirliğini azaltan önemli tasarım hataları ve eksiklikler belirtilmiş, güvenilir sonuçlara ulaşabilmek için bunların giderildiği yeni çalışmalara gerek olduğu vurgulanmıştır (2-6). Sonuç olarak MP'lerin masum olmadıklarına ilişkin güçlü sinyaller vardır. MP'lerin tehlikelerinin tanımlanması (hazard identification) ve bu tehlikeler sonucunda gelişebilecek hastalıklarla ilişkilerinin ortaya konması, plastik üretimi ve çöp olarak çevreye yayılmalarının da kontrol altına alınması koşuluyla toplumun bu tehlikelerden korunabilmesini sağlayacaktır.

DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIĞIN BOŞLUK NEDENLERİ

Ayşegül Dönmez¹

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Özet: Davranış, uyarana tepkidir. Normal davranış, içinde yer aldığı kültüre göre, uyarana tepkidir. Anormal davranış, içinde yer aldığı kültüre uymayan, sorun yaşamasına neden olan tepkidir. Kompulsif davranış ise takıntılı düşünceye yönelik zorlantılı tepkidir. Üç davranış tipinde de ucunda keyif varsa, beyinden dopamin salgılanır. Bu bağlamda davranışsal bağımlılık fiziksel bir maddeye (alkol, esrar...) dayandırılmayan, davranış tabanlı bağımlılıklardır. Kompulsif davranışlar, bireyin kendini iyi hissetmesi için boşluklarını doldurur.

Davranışsal bağımlılığın boşluk nedenlerinden ilki çocukluk dönemi ile ilişkilidir. Çocukluk döneminde 0-2 yaş arası bireyin sevgi objesinden kazandığı bağlanma stili sağlıklı ise bağımlılık için **riskli yaş olan 12'li** yaşlarda davranışsal bağımlılığa yönelebilir. Ergenlik döneminde davranışsal bağımlılığın boşluk nedeni hızla kendi gelişimini tamamlayan beyin gelişimi ile açıklanabilir. Ergenlik döneminde beyin ödül sisteminin dopamin düzeyi erişkinliğe göre yüksektir. Mantığın işletilememesi, engellenme ile baş edilememesi, öz denetimin henüz gelişimini tamamlamamış olması ergen için davranışsal bağımlılığın boşluk nedenleri açısından riskleri içerir. Yetişkinlik döneminde davranışsal bağımlılığın boşluk nedenleri ise durumsal, gelişimsel ve sosyal krizleri içeren yaşam olayları olabilir.

Boşluklar dolar felsefesinden yola çıkarak, boşlukların sağlıklı dolması için çocukluk, ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinin diğerine göre risklerini bilerek erken dönemde yaşamda hedef oluşturma, sağlıklı yaşam tarzına sahip olma gibi kazanılmış becerilerle davranışsal bağımlılığın bertarafı mümkündür.

BAĞIMLILIK İŞARETLERİ VE YOL HARİTALARI

Damla İşman Haznedaroğlu¹

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD

Özet: Bağımlılık, bir maddeye ya da davranışa karşı duyulan aşırı istek ve bu isteğin kontrol edilememesi durumunu ifade eder. Kişinin madde kullanımını ile ilişkili olarak ortaya çıkan bir dizi bilişsel, davranışsal ve psikolojik belirtilerdir ve kişi bunlara rağmen madde kullanımı sürdürülmektedir. Madde kullanımı üzerine kişinin **kontrol kaybı** söz konusudur. Kişinin **işlevselliğini etkileyen** ve sıkıntı oluşturan bir davranış örüntüsünü tanımlamak için de kullanılır. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre **uyuşturucu** "sağlık nedenleriyle alınanların dışında, yaşayan organizmaya alındığında, organizmanın bir ya da birden çok işlevini değiştirebilen herhangi bir maddedir". Bağımlılık yapan maddeler; doğal (örn: esrar) veya sentetik (örn: metamfetamin); yasal (örn: alkol, kafein, tütün) veya yasadışı (örn: kokain, eroin) olabilirler.

İnsanlar birçok nedenle bağımlılık yapan maddeleri kullanabilir. Bunlara örnek olarak; iyi hissetmek istemek, kötü hissetmelerini durdurmak, iş veya okulda iyi performans göstermek, sosyal/akran çevresinde kabul görmek verilebilir.

Bireyler önce merak ederek ilk denemelerini yaptıktan sonra korku azalabilir ve tekrar kullanımları olabilir, bir süre sonra da sorunlara rağmen kullanımları devam edebilir. Kullanıma devam etmelerine etkili olan nedenler arasında maddelerin haz vermesi, zihinsel durumda değişiklik yapması, yatıştırıcı ve rahatlatıcı etkilerinin olması veya bedensel performansı artırması sayılabilir. Psikiyatrik tanı sistemi olan DSM-5'de alkol ve madde kullanım bozuklukları şu başlıklar altında toplanmıştır; alkol, kafein, kenevir, halusinojenler, uçucular, opiyatlar, sedatif hipnotikler, uyarıcılar, tütün ve diğerleri.

Bağımlılık işareti olabilecek belirtilere baktığımızda; 1. Kontrol Kaybı: Kişi, bağımlı olduğu davranışı veya maddeyi kullanmayı durdurmakta zorlanır. Planladığından daha uzun süre boyunca veya daha fazla miktarda kullanım gözlenir. 2. Tolerans: Bağımlılık yapan madde, kişiye başta sağladığı tatmin duygusunu sağlamaz hale gelir. Bu yüzden kişi daha fazla miktarda veya daha sık kullanım eğilimindedir. 3. Yoksunluk belirtileri: Bağımlı olunan şeyden uzak kalındığında fiziksel veya duygusal belirtiler yaşanır. Bu belirtiler kullanılan maddeye göre değişiklik gösterir. 4. Kişinin sosyal ilişkileri, akademik veya profesyonel yaşamı etkilenir. Kişi, işlerini ihmal edebilir veya sorumluluklarını yerine getirmekte zorlanabilir. 5. Kişi, diğer ilgi alanlarını veya sorumluluklarını göz ardı ederek bağımlı olduğu maddeyi kullanmaya veya etkilerinden kurtulmaya daha fazla vakit ayırır.

Bağımlılık çok boyutlu bir hastalık olması nedeni ile tedavisinde tıbbi, psikolojik, sosyal alanlar ve çevreye dair tüm etkenler üstünde çalışmak gerekebilir. Bireye özel risk ve ihtiyaçların belirlenmesi sonucunda tedavi planı oluşturulmalı ve bütüncül yaklaşımlar sergilenmelidir. Bağımlılığın iyileşmesi uzun bir yoldur. Bu süreç içerisinde tedaviye katılımı sağlama, arındırma, erken remisyon dönemi, rehabilitasyon ve sosyal uyum (reintegrasyon) gibi farklı dönemler vardır. Her dönemde bireye farklı türde destek gerekebilir.

Özetle bağımlılık, bireyin beden ve ruh sağlığını bozan, sosyal yaşamını etkileyen, birçok alandaki işlevselliğin, ortadan kaldıran, birçok nedenin (genetik, biyolojik, psikogelişimsel vb.) yatkınlık yarattığı ömür boyu süren (kronik) bir beyin hastalığıdır ve tedavisi mümkündür.

TÜKETİM TOPLUMUNDA SAĞLIK, TÜKETİM BASKISI

Elif Üstündağlı Erten¹, Haydar Yalçın¹

¹*Ege Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü*

Özet: Tüketim kültürünün evrimi, geleneksel değerlerden kimlik ve sosyal etkileşim aracı olarak tüketime odaklanmaya doğru bir kaymayı yansıtmaktadır. Tüketim toplumu zenginliğin kolaylaştırıcısı olurken bağımlılık ve yabancılaşmanın da kaynağı olmakta ve tüketim kalıplarını belirlemektedir. Sağlık da bu dönüşümden hem estetik kalıplarına hem de uzman birimlerin medyada tanımladığı kalıplara uyulması yönünden nasibini almıştır. Bu çalışma, bu dönüşümü olgusal olarak tartışırken, akademik çalışmaların yönüyle ilgili de bilgi vermeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, Web of Science'da "health", "consumer society" ve "popular culture" anahtar kelimeleri kullanılarak, 1904-2024 yılları arasındaki akademik yayınlar taranmıştır. Yalnızca bu üç kavramın birlikte ele alındığı 412 makale, kitap bölümü ve konferans bildirisi, belirlenen anahtar kelimelerin başlıklarda, özetlerde ve tam metinlerde bulunmasına dayalı olarak bibliyometrik analiz, sosyal ağ analizi (SNA) ve Multiple Correspondence Analysis (MCA) analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma, sağlık, tüketim toplumu ve popüler kültür kesişimselliğinde incelenen çalışmalarda kavramların etkileyen, etkilenen ve çatı unsurlar olarak adlandırılan üç temel kümede birleştiğini ortaya koymaktadır. 1975-2013, 2014-2019 ve 2020-2024 ana zaman dilimlerinde çalışmaların dönüşüme uğradığı belirlenmiştir. Birinci zaman dilimdeki tüketim, ergenlik, kimlik, gay, politika ve bakım odağının ikinci zaman diliminde popüler kültür, beden, çocuklar, bilim, istismar ve inanç konularına evrilerek daha mikro ölçekte çalışmaların ağırlık kazandığı söylenebilmektedir. Son zamanda ise gay ve politika kavramları yeniden önem kazanmış, ırk, akıl sağlığı ve pandeminin etkilediği düşünülen önleme/tedbir kavramı ön plana çıkmıştır. En popüler konular ise 2012 yılında obezite ve kültür; 2015'te risk, egzersiz ve tüketim; 2017'de gay ve ergenlik; 2018'te tutum, bilgi ve sağlık; 2019'da maruz kalma, müdahale ve eğitim; 2020'de bakım, etki ve akıl sağlığı; 2021'de spor ve yönetim; 2022'de politika olmuştur. Bu temalar özellikle modern tüketim kültürünün temel araçlarından olan yaşam tarzı, beden algısı, gençlik, uzman birimlerin ön plana çıkmasıyla tıbbileştirme gibi tüketimle ilintili alanlara işaret etmektedir. Medya temsil ve etkisi de göz önüne alındığında, sosyal medya gibi araçların çalışmalara da konu olması kaçınılmaz olmuştur.

Anahtar kelimeler: Sağlık, Tüketim Toplumu, Popüler Kültür, Uzman Birimler, Tıbbileştirme

GÜRÜLTÜLÜ ŞEHİRLER VE SAĞLIĞA ETKİLERİ

Pelin Piştav Akmeşe¹

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Odyoloji Bölümü

Özet: Hızla artan kentleşme ve değişen yaşam tarzları, yüksek sesin hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelmesine neden olmuştur. İç ve dış mekanlardaki çevresel gürültü kirliliği önemli bir sağlık riski oluşturmaya başlamıştır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) gürültü kirliliğini, hava ve su kirliliğinin ardından en tehlikeli üçüncü kirlilik türü olarak sınıflandırmıştır.

Gürültü, ortamdaki istenmeyen veya rahatsız edici ses olarak tanımlanır ve bireyin yaşam kalitesini olumsuz etkileyen çevresel stres faktörüdür. Gürültüler durağan, yavaş değişen, zaman içerisinde çok büyük şiddet değişimi olmayan kararlı gürültüler (Ör: Makina çalışması, klima, fan sesi vb), aralıklı, hızlı değişim gösteren kararsız gürültüler (Ör: Yağmur sesi, trafik gürültüsü, ofis gürültüsü, restoran gürültüsü vb.) ve ani değişim gösteren darbeli gürültüler (Ör: Silah patlaması, çekiçle çivi çakma gürültüsü vb.) olarak farklı şekillerde ortaya çıkar. Endüstriyel ortamlardaki gürültüler, inşaat gürültüsü, demiryolu hava ve karayolu trafiği insan yaşamını yakından etkileyen gürültü kaynaklarıdır. Özellikle karayolu trafiği toplumdaki gürültü kirliliğinin başlıca kaynağıdır ve trafik hacmi arttıkça gürültü seviyesi de yükselir. Kentsel ortamdaki toplam gürültünün yaklaşık %78'ini karayolu trafiğinin oluşturduğu tahmin edilmektedir. Küresel ölçekte de karayolu trafiği gürültüsü kritik bir çevresel kirleticidir.

Farklı gürültü kaynaklarından oluşan gürültüler, işitme kaybı, kulak çınlaması (tinnitus), seslere karşı aşırı duyarlılık (hiperakuzi), iletişim zorlukları, işitsel yorgunluk, uykusuzluk, kardiyovasküler hastalıklar, konsantrasyon ve hafıza sorunlarına neden olabilmektedir. Gürültünün neden olduğu işitme kaybı geçici veya kalıcı olabilmektedir. Kaybın niteliği genellikle gürültünün yoğunluğu ve süresine bağlıdır. Geçici eşik değişikliğinde gürültülü ortamda bulunma sonrasında işitme hassasiyetinde azalma, gürültü kesildikten sonra belirli zaman içerisinde işitme eşiklerinin gürültüye maruziyetten önceki seviyeye geri dönmesidir. Birçok geçici eşik değişikliği ilk iki günde içerisinde düzelmektedir. Kalıcı eşik değişikliğinde ise gürültüye maruziyet sonrasında işitmede tam olarak geriye dönüş olmamaktadır. Endüstriyel ortamlarda veya ağır makinelerle çalışan kişilerde yüksek yoğunluklu sese sürekli veya tekrarlanan maruz kalmalar, kulakta akustik travmaya neden olmaktadır. Ayrıca yüksek seslere uzun süreli maruz kalma, kişinin iş yerinde dikkatinin azalmasına, kazalara, düşmelere, yaralanma ve ölümlerle sonuçlanabilecek riskleri artırmaktadır. Gürültüye bağlı işitme kayıpları, günümüzde yetişkinlerde karşılaşılan en önemli işitme kaybı nedenlerinden biri olmasının yanı sıra meslek hastalıkları arasında da en yaygın görülenidir.

Gürültü kirliliğini azaltmak için yeşil alanların, ağaçların ve doğal bariyerlerin kentsel tasarıma entegre edilmesi, toplu taşımanın kullanımı, ulaşımda elektrikli araçların yaygınlaştırılması gibi daha sessiz ulaşım seçeneklerinin tercih edilmesi, gürültüyü azaltmaya yönelik gürültü panelleri ve bariyerlerin kullanımı seçenekler arasında yer alır. Gürültünün kişi üzerindeki üzerimizdeki etkisini azaltmak için de gürültü kaynağını yalıtılarak, gürültünün ortama girmesini engellenmek, (Ör: Yapı akustiğinin ayarlanması, gürültü geçirmeyen pencereler vb), gürültülü ortamlarda geçirilen süreyi sınırlamak, kulak tıkacı veya gürültü önleyici kulaklık kullanmak, kişisel kulaklık kullanırken veya müzik dinlerken sesi şiddetini azaltmak ve maruz kalınan süreyi sınırlandırmak, mümkün olduğunca gürültü kaynaklarından güvenli bir mesafede bulunmak, sık sık gürültülü ortamlara maruz kalınan durumlarda düzenli işitme testi yaptırılmak gerekir. Tüm bu alınabilecek önlemlerle birlikte toplumun gürültü kirliliği konusunda farkındalığını artırmak son derece önemlidir.

SAĞLIKLI ÜNİVERSİTELER

Işıl Ergin¹

¹Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dahili Tıp Bilimleri Bölümü Halk Sağlığı AD

Özet: Üniversitenin ana teması; bireylerin kapasitesinin artırılması ve potansiyellerinin en üst noktasına ulaşması için entelektüel gelişimin sağlanması, çalışma hayatına iyi bir hazırlık yapılması, toplumsal yarar sağlanması ve bireyin yaşam memnuniyeti ve tatmininin sağlanmasıdır. Üniversite demokratik ve medeni toplumun inşasında da rol oynar. Bugün bilgi; ürün ve hizmetlerin değerlerinin artırılması anlamında “vazgeçilmez” bir araçtır. Bilgi ve fikir temelli bir ekonomi küresel rekabetin ana unsuru haline gelmiştir. Sağlık, eğitim, çevre, enerji, kalkınma, uluslararası ilişkiler, savunma ve milli güvenlikle ilgili sorunların gerçek çözümü için de bilginin rolü bugün her zamankinden daha önemlidir. Bu bağlamda üniversitelerin bilginin üretimi ve yayılmasından sorumlu kurumlar olduğu göz önünde bulundurulacak olursa üniversitelerin çok çeşitli alanlarda bilgi üretme yetisi, onları her zamankinden daha önemli bir noktaya taşımaktadır.

Bilgi toplumu; ekonomik bir olgu değil, yaşadığımız yeni yüzyılın bir yaşam biçimi ve yaşam felsefesidir. Yeni teknolojiler ve inovasyon buradan beslenmektedir. Ancak bu süreç yükseköğretimde yeni küresel eğilimler ve yeni paradigmlar ortaya çıkmasına da yol açmaktadır. Bilgi her yerde üretilip her yerde hızla tüketilirken, bir kurum ve kavram olarak üniversitenin içeriği ve araçları yeni felsefe ve metodolojilere ihtiyaç duymaktadır. Bu araçlardan en önemlileri; transdisipliner yaklaşım, çalışan ve öğrenci katılımı, aşağıdan yukarı ve yukarıdan aşağı karar mekanizmalarının kullanılmasıdır.

Üniversiteleri değişime zorlayan bu süreçte sağlık bir tema olarak önemli bir amaç ve araç olabilir mi? Yükseköğretim kurumlarının ana amacı sağlık değildir. Ancak sağlık; herkes için ortak bir paydadır. Üniversite; sağlık ve iyilik halinin geliştirilmesi için hem içerik hem de araçları açısından zengin bir vasat sunmaktadır. Üniversite bir “yer” den öteye bir “çevre/vasat”; yaşadığımız, çalıştığımız, sosyalleştığımız, öğrendiğimiz (aileler ve kampüs dışı topluluklar da dâhil), çok paydaşlı ve çok fazla sayıda disiplini biyopsikososyal bir bütünlük içinde kapsayabilecek içeriğe sahip (tarım, gıda, mimari, iletişim, eğitim vb.) bir yapıdır. Ayrıca pek çok nesili bir araya getiren, nesiller arası aktarımı mümkün kılan ve geleceğin şekillenmesini kolaylaştıran doğası ile sağlıktaki müdahaleleri kalıcı kılma yetisine sahiptir. Bu özellikleri ile sosyal değişimin kaynağı olabilecek bir güce de sahiptir.

Sağlık için bir mekan olarak üniversiteyi ele alan yaklaşımın kökenleri 1986’daki Ottawa Charter’a ve onun öncesinde de 1977’deki Alma Ata Deklerasyonuna kadar uzanır. “Herkes için Sağlık” denilerek çıkılan bu yolda sağlığa bütüncül ve sosyoekolojik bakış, toplumlara, politikalara ve çevreye odaklanma, eşitlik ve sosyal adalet, sürdürülebilirlik, toplum katılımı, işbirliği, görüşlerin ortaklaştırılması, mekanın sosyal bir sistem olarak benimsenmesi, sürdürülebilir birleştirici eylemler ve birbirine bağlı bir ekosistemin içinde mekanları irdeleyen yaklaşım benimsenir.

Sağlıklı kentler ve sağlıklı okullar olarak yola çıkılarak bugün üniversitelerin de sağlığın geliştirilmesi çabalarında önemli bir yer tuttuğu kabul edilmiştir. Amerika ve İngiltere başta olmak üzere pek çok üniversitede Sağlıklı Üniversite olma yolunda sistematik ve yapılandırılmış uğraşlar sürdürülmektedir.

SANATIN İYİLEŞTİRİCİ GÜCÜ

Alev Fatoş Parsa¹

¹Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-Televizyon ve Sinema Bölümü Radyo ve Televizyon AD

Özet: Sanat, en genel tanımıyla yaratıcılığın ve hayal gücünün ifadesidir. Sanatın en yaygın kabul gören terimine göre alt türleri bulunmaktadır. Edebiyat, resim, müzik, tiyatro, sinema, dans, fotoğraf, mimari ve heykel... Bilindiği gibi ilk çizimler 40.000 yıl öncesine giden heykeller, mağara ve kaya resimlerinin – ki bu figürler çoğunlukla hayvanlar (geyik, öküz) ve av sahneleridir – anlamları üzerine farklı görüşler bulunmaktadır. Büyü amaçlı, korunma iç güdüsü veya avcılık ritüellerine göre mağara duvarlarına yaşam alanlarına resmedildiği düşünülmektedir.

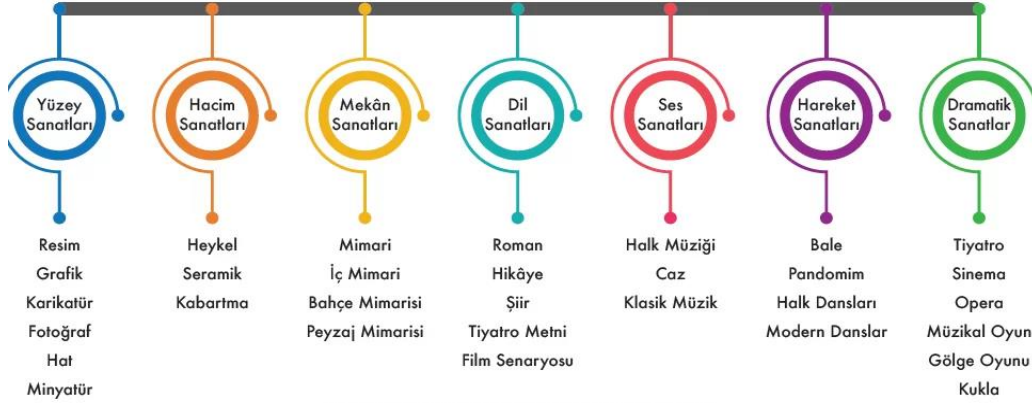
Sanat eserleri, ulusların düşün hayatının görünür anıtlarıdır. Bu yüzden de toplumların sanat tarihleri, onların var oluşlarının kanıtı olan ‘anıtsal tasarımlarının’ bir karşılığı olmaktadır. Tarihlerinde sanat eserlerinden yoksun toplumlar, egemen devlet olarak devamlı yaşama şansına sahip olmamaktadırlar. Sanat kültürü zengin geçmişi olan uluslar, egemen yaşama gücünü de elinde tutmaktadırlar.

Sanat uzun, hayat kısadır... Neden, çünkü kalıcı sanatsal eserleriyle bireyler evrendeki sonsuz yolculuklarına devam etmektedirler.

Sanat bir öykü, bir anlatıdır. Her sanatçı eseriyle bir yolculuğa çıkar. Ve bu süreçte, kendi hayatlarımız, dünyalarımız hakkında bir şeyler keşfederiz.

- ✓ Sanat, doğanın tamamlayamadığı şeyi tamamlar. Sanatçı bize doğanın gerçekleşmemiş amaçları hakkında bilgi verir (Aristoteles)
- ✓ Sanatın amacı, cevapların gizlediği soruları açığa çıkarmaktır (James Baldwin)
- ✓ Sanat, çiçeklerin güzelliğiyle yarışmak için durmaksızın çaba sarf etmektir - ve asla başarılı olamaz (Marc Chagall)
- ✓ Bütün sanatlar doğanın taklididir (Seneca)
- ✓ Sanat görüneni yeniden üretmez; daha ziyade görünür kılar (Paul Klee)
- ✓ Sanat gerçekliğe tutulan bir ayna değil, onu şekillendirmek için kullanılan bir çekiçtir (Bertold Brecht)
- ✓ Sanat esasen varoluşun olumlanması, kutsanması ve tanrılaştırılmasıdır (Nietzsche)
- ✓ Sanat her zaman akıl sağlığımızı kurtarmak için üzerine tırmandığımız bir sal olmuştur (Dorothea Tanning)

GÜZEL SANATLARIN SINIFLANDIRILMASI

Şekil 3.5: Güzel sanatların sınıflandırılması

Sanat, sanat içindir anlayışı olsa da sanatçı yaşadığı çağın sorunların duyarlı olması ve yaşadığı dönemi sanatıyla belgelemesi de gereklidir. İyi bir sanatçının kendi sanat alanıyla ilgili yetkin bilgisi olması yanında, sanat tarihi, felsefe, genel kültür, edebiyat, teknoloji, politika ve yaşama, insana ait ne varsa her şeyle ilgilenmesi önemlidir, arka planda ise zeka ve yaratıcılık olmalıdır. Akıl süzgeciyle aldığı bilgiyi, veriyi işleyerek yorumlamalı ve eserini dışa vururken kalp gözüyle sunmalıdır. Bireyin sanatsal ifade arzusu çocuklukta başlar, çizme, inşa etme, bezeme ve boyama vb. bu arzu insanın çevresi üzerinde anlam ve düzen yaratma ihtiyacından kaynaklanır. Bu sadece estetik bir zevk olarak algılanmamalıdır, aynı zamanda insanın kendini ifade etme, anlamlandırma, sonsuzluğa bir iz bırakma arzusunun yansımasıdır. Bu temel dürtüler evrenseldir, zaman ve kültürler boyunca sanat değişse de değişen biçim ve ifadelerle daima hayat bulur. Sanat bireysel ve toplumsal düzeyde derin etkilere sahiptir. Toplumsal ilerlemeyi destekler, kültürel zenginliğe katkı sağlar. Bir toplumun kültürel kimliği ve mirası olan toplumsal hafızanın korunmasına olanak sunar. Bireylerin birbiri ile etkileşimini güçlendirir.

Sanat Terapisi psikoterapinin alt dalıdır; Sanatla 'iyileşme/iyileştirme' anlamlarını taşır.

Sağaltım, bir hastalığı yenecek etkenleri ve bu etkenlerin kullanılma yöntemlerini kullanarak hastanın sıkıntılarını giderme, iyi etme işi ve terapi anlamlarına gelir (TDK, 2023). İnsanlık günümüz sağaltım şekillerine ulaşana dek, çeşitli yöntemlerle kendini rahatlatmayı başarmıştır. Avlanmakta, mağara duvarlarına, hareketten, dile, danstan, ritüellere, totemlerden tabulara pek çok kültürel imgede sağaltım izleri bulmak mümkündür. Sanat terapisi de bireylerin sağaltımında alternatif bir alan olarak yerini almıştır.

Sanatsal Öğeler

✓ Öz

Sanatta öz yaşam gibi çeşitlidir, farklıdır. Sanat yapıtının teması ÖZ kavramıdır. Sanatçının kendisinden, ilhamından, kendi iç dünyasındaki düşünce ve duygulardır. Toplumsal inançlardan, felsefelerden, dinden, karmaşık düşünce yapılarından esinlenebilir.

✓ Konu / İçerik

İçerik ya da konu özü taşımak veya dışa vurmak için kullanılmaktadır. Biçim ve içeriği kaynaştırma sanatçının yeteneğidir. Aynı konuya farklı sanatçılar farklı şekilde yorum getirebilir. Öz sadece neyin sunulduğu değil nasıl sunulduğu üzerinedir.

✓ Hüner / Meleke

Hünerin anlamı bir sanatçı için yalnızca malzemesinde kullandığı beceri ve yetenek değil, kazandığı etkileme yöntemidir. Büyük sanatçıların en hünerli insanlar olması beklenmediği gibi mükemmel hünerli kişilerin de sanatçı olması beklenemez. Sanat yapıtlarında yaratıcılık en önemli olgudur.

✓ Biçim / Form

Bir sanat yapıtının doğrudan duyularımıza seslenen iç ve dış yapısıdır. Sanat akımlarının değişimine bağlı olarak form anlayışı da değişmektedir.

✓ Teknoloji

Bilim, sanat ve teknoloji günümüz sanatının adeta temel yapı taşları olarak bütünleşmiştir.

Sanatla Terapi

Sanat ve terapi kendi içinde alt başlıklara ayrılır. Dans, resim, edebiyat, tiyatro gibi çok çeşitli uygulama alanlarına sahiptir. Avrupa ve ABD’de 1940’lı yıllarda ortaya çıkan alternatif tıp yöntemlerinden de kabul edilen bu alan, ülkemizde 2000’li yıllarda yaygınlaşmıştır. Sanat terapisiyle tedavi iyileşme günümüz sosyal hayatında oldukça sık kullanılmaktadır. Sanat terapistleri, her yaş grubundan insanla çalışmalar yapabilen, geniş bir müdahale yelpazesi bulunan terapistlerdir. Bireylerin kişiliklerine ve dünya görüşlerine saygı duyan ve onları onurlandıran sanat terapistleri, tıbbi, zihinsel veya kişisel sorunlarına meydan okumak isteyen insanlara yardımcı olarak onların yaratıcılığına ve manevi tatminlerine katkı sağlarlar. Sanat terapistleri farklı ortamlarda çiftler, aileler ve gruplarla çalışabilir. Örnek olarak, hastaneler, okullar, özel uygulama merkezler, psikiyatrik ve iyileştirme tesisleri, kriz merkezleri, adli kurumlar gibi çalışma ortamları olabilir (American Art Therapy Assoc./2009). Sanat terapisinin kullandığı yöntem ve araçlar oldukça çeşitlidir. Sanatla terapide müzikten, dramadan, oyundan, danstan, film ve belgesellerden, resimden sıklıkla faydalanılabilir. Resim, müzik, ebru gibi atölye çalışmaları kişilerin yaratıcılıklarını ortaya çıkartıp ego doyumlarını tatmin etmekle kalmaz aynı zamanda sosyal işlevselliklerini de artırır.

✓ Müzik ile Terapi

Müziğin gücü insanların yüzyıllardır farkında oldukları ve birçok alanda kullandıkları bir sanat dalıdır. Müzik terapisi yöntemleri genel olarak aktif ve pasif yöntemler olarak ikiye ayrılabilir. Pasif yöntem kısaca kişiye müzik dinletilmesi ya da konser verilmesi olarak ifade edilir. Ancak bu yöntemde danışanın müzik deneyimlerini, geçmişte beğenmiş olduğu müzikleri, psikososyal sorun ve gereksinimlerini ifade etmesi sağlanarak katılımı söz konusudur. Aktif müzik terapi yaklaşımı ise danışanın terapist ile terapi sürecine katılımı söz konusudur. Bu yaklaşımda danışan terapistin gözetiminde herhangi bir enstrüman kullanarak müzik üretme, müzikli eylemlere katılma, gibi yaratıcı süreçlerde bulunulur. Bir huzurevinde gerçekleştirilen çalışmada, yaşlılara uyumadan önce dinletilen müziğin çalışmaya katılan yaşlıların uyku kalitesinde olumlu etkiler gösterdiği görülmüştür. Tarihsel kökleri çok eskilere dayanan müzik terapisinin ya da kuş ve su sesinin rahatlatıcı gücünden yararlanmanın faydalı olduğu ve Selçuklu ile Osmanlı dönemlerinde şifahanelerde kullanılan bir yöntem olduğu da bilinmektedir.

✓ Drama Terapi

Sanat terapilerinin – dans / hareket, tiyatro – insanların zihinsel rahatsızlıklara uyum sağlamalarına ya da iyileşmelerine yardımcı olabileceği ihtimali, son yıllarda toplumun dikkatini çekmiştir. Jones, “Terapi Olarak Drama” adlı kitabında, drama terapisinin altında yatan kuramın drama ve tiyatronun, hayatın taklidinden başka bir şey olmadığı ve esas olarak insanların dünyaya aktif olarak katılma yolları olduğunu açıklar. Dramaterapi ile çocuklarda, yetişkinlerde; bağımlılık, yeme bozuklukları, travma sonrası stres bozukluğu, kişilik bozuklukları ve cinsel taciz tedavisinde kullanılmıştır. Bir grup ortamında veya bireysel olarak yapılabilir ve her zaman bir yönetici veya dramaterapistin rehberliğinde

olmalıdır. Dramatizasyona teşvik amaçlı hikaye anlatımı, hikaye oluşturma, rol yapma, rol değiştirme, doğaçlama, anlatım, imgelem, sahne maskeleri gibi yöntemler kullanılır.

✓ Resim ile terapi

Bu yöntemin amacı her yaşta bireyin görsel imgelerle, sembollerle sanat oluştururken fiziksel ve ruhsal sağlığını onarma sürecidir. Özellikle travma yaşayan çocuklar, gerçeği anlatamamaları da, resim yolu ile duygusal boşalım sağlayabilirler. Bu yöntem genellikle duygusal, bedensel, algısal birçok açıdan sıkışmışlık oluştuğunda, dillendirilemeyen duyguların, düşüncelerin, acı veren travmaların su yüzüne çıkması boyutunda yardımcı olmaktadır. Çocukların yetişkinlere göre daha az kelime hazinesi olduğundan, sanat terapisi aracılığıyla duygularını ifade etmeleri, sözele göre daha kolay olmaktadır. Terapi süresince, çocuğun kendini özgürce ifade edebileceği, fiziksel ve psikolojik zaman-mekan sağlanması önemlidir. Çocuk çizimlerinin başlıca önemi, çocuğun zeka, kişilik, yakın çevre özellikleriyle iç dünyasını yansıtmaya yarayan bir ifade aracı olmasıdır. Çocuğun dış dünyayı algılayışını anlamaya yardımcı olur.

Yaygın figürlere bakıldığında;

İnsan Figürü Çizimi: Fizyolojik ve zihinsel durumu, yaşadığı çevreyi simgeler.

Ev Figürü: Güvenliği, aile içtenliğini ve düzeni simgeler.

Ağaç: İlk ağaç çizimi insana benzer, çocuk zamanla çiçeklendirir, dallandırır ağaç görüntüsünü elde eder.

Bu da duygusallığı simgeler.

Güneş: Aile sıcaklığını ifade eder. Yaşama yumuşak, sevecen baktığını gösterir.

✓ SineTerapi

Psikologlar gerek psikolojik bozuklukların eğitiminde ve araştırmalarında, gerekse bu bozuklukların tedavisinde sinemayı bir kaynak olarak kullanmaktadırlar. Bunun temeline bakıldığında sinemanın görsel anlatımı ve inandırıcılığı önemli bir etkidir. Birçok insan için film hakkında konuşmanın basit ve etkili yolu kendi duygularını ortaya koymasındır. Çünkü filmler üçüncü bir kişinin bakış açısından izlenir, terapi ihtiyacı duyan hastalar derin ve yerleşmiş sorunları ile uğraşırken duygularını inkar ederek üstesinden gelmeye çalışabilirler. Aslında filmde izlediklerimiz **hayattan bir kesittir** ve oyuncular da burada birer temsilci gibidir. Bazen film içindeki karakter bize uzun zamandır **bastırdığımız bir acıyı ya da kaybı** çağrıştırmaktadır. Filmler, yıllardır kimse bilmesin diye saklanılmaya çalışılan bir durumu açığa çıkarabilmektedir. İzleyici zaman zaman, filmin oyuncusu ile **birlikte ağlar, onunla korkar ve mutlu olur**. İşte bu durum bir anlamda yansımadır. Filmler bize bu **iç yolculuğu, farkındalıkları ve keşifleri** sağlar.

Örneğin; Rain Man / 1988 (Yağmur Adam); Psikolojik anormallikleri konu edilerek izleyicinin ilgisini çekmiştir. D. Hoffman, film içerisindeki başarılı performansı otistik rolü ile otizm rahatsızlığını tüm dünyaya tanıtmıştır. Kendimizi kahramanın yerine koyar ve o acıyı kahramanla beraber yaşarız. Akıl Oyunları/ A Beautiful Mind /2001 ile; Paranoid şizofreni bozukluğu yaşayan kişinin kendi gözünden bu rahatsızlığın özelliklerini çarpıcı şekilde izleyiciye sunmaktadır.

Yakınlarımızın kaybı, büyük hayal kırıklıkları ve acılar sonunda ağlamanın iyi olduğunu bilsek de bazen gözyaşımız akamayabilir. Bazen bir film sizde bu duygusal etkiyi yaratabilir ve ihtiyacınız olan ağlamayı başlatabilir. Böylelikle duygusal iyileşme sürecine girersiniz. İlgörü elde edebiliriz, karakterleri rol model olarak sorunlara çözüm üretebiliriz. Sorunların sadece kendilerine ait olmadığı, başkalarının yaşadıklarıyla benzer olduklarını fark ederler ve böylece yalnızlık ve dışlanmışlık korkuları azalır, umutları artar.

Sonuç

İnsan sosyal bir varlıktır ve tarihin her döneminde kendini özgün bir dille ifade etmiştir. Kendini dışa vurma ihtiyacını da en fazla sanatla gerçekleştirmiştir. Sanatçılar toplumsal sorunlara çözümler geliştirmek ve çevresel etkileri azaltmak adına yenilikçi yollar aramalı ve sosyal sorumluluk önemiyle hareket etmelidir. Günümüzde artırılmış ve sanal gerçeklik, yapay zeka, üç boyutlu baskı teknolojileri sanat ve tasarım alanında çok önem kazanmıştır. Bu teknolojiler sanatsal ifade biçimlerini dönüştürdükleri için sanatçılar da bu süreçlere entegre olmalı ve yaşam boyu öğrenme ile yaratım sürecini sürdürmeleri gerekmektedir. Görsel ve dijital bu yüzyılın gücü teknoloji sürücüsü ise bilgidir.

HAREKETLE YAŞA SAĞLIKLA YAŞLAN

Emine Kutlay¹

¹Ege Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Özet: Hareket, insanın dış dünyası ile etkileşimde bulunabileceği en önemli ve en etkin bir araçtır (1). Hareket canlılığın ifadesidir, kendimizi canlı hissettiğimizde de hareket etme ihtiyacı duyarız. Hareketsizlik te bunun tam tersi bir durum olduğunu söyleyebiliriz. Hareketsizlik rehaveti, rehavet hareketsizliği getirebilmektedir. Dünyada ölümlerin %6'sının fiziksel hareketsizliğe bağlı olduğu ve önde gelen dördüncü risk faktörünün de hareketsizlik olduğu bildirilmiştir (2). Ancak hareketsizliğin en değiştirilebilir risk faktörlerinden biri olduğu da ifade edilmiştir (3). Hareketsizliğe bağlı veya yaş ilerledikçe vücudumuzda bazı morfolojik ve fonksiyonel değişimler olabilmektedir. Aktif yaşam anlayışı ve egzersizlerle bu değişimlerin hızı azaltılabilir.

Hareket sistemi zaten hareket edebilmemiz için düzenlenmiştir. Günlük yaşam ve sportif aktivitelerde birbirinden farklı hareket şekilleri kullanılmaktadır. Bükülme, gerilme, kasılma, titreme, gevşeme, salınım, dalga, yaylanma, dönüş, kaldırma, taşıma, diz çökme, tutma, oturma, kalkma, yumruklama, yerden kaldırma, atlama, sıçrama, hoplama, sekme, galoplar, sürüklenme, kayma, dalma, çekme, itme, dayanma, emekleme, yürüme, koşma, fırlatma, yakalama, ayak parmak ucunda yapılan hareketler, squat, hamle vb. gibi hareketler farklı düzlem, eksen, açı ve yönlerde farklı hızlarda uygulanabilmektedir.

Genelde egzersiz programlarında kondisyonel yetiler daha yaygın veya ön plandadır ancak koordinatif yeteneklerin geliştirilmesi için de zaman ayrılması gerekir. Koordinatif yetenekler, motor öğrenme, motor sevk ve idare etme ve motor uyum ve durum değiştirme, yetenek, beceriklilik, zamanlama, yaratıcılık, oryantasyon, ritim, denge, reaksiyon yetisi vb. özellikleri kapsar (1). Denge yeteneğinin geliştirilmesi ile ilgili çalışmalara yer verilse de diğer koordinatif yetiler üzerinde de durulması gerekir. Egzersiz programına başlamadan önce bireyin fiziksel fonksiyon derecesi ve fiziksel aktivite düzeyi, anketler (International Physical Activity Questionnaire /IPAQ) (egzersiz geçmişi, yaşam tarzı, özel durumlar vb.) aracılığı ile belirlenmesi başlangıç düzeyini saptamada yardımcı olabilir. Ölçebiliyorsak geliştirebiliriz yaklaşımı doğru bilgiler sağlayabilir. Egzersiz şiddetinin belirlenmesinde, dönemlik ve yıllık detaylı sağlık değerlendirmelerinin ve fonksiyonel kapasite testlerinin yapılması izlenecek en güvenli yoldur. Bu konuya ilişkin hazırlanacak kişisel sağlık karnelerinin, egzersize bağlılığı geliştirebilmek için önemli motivasyonel katkıları olabilir.

Egzersizin nörobiyolojisi ile ilgili bir makalede, sinir sisteminde egzersizlerle nöroplastik kapasitenin artabileceği çok geniş kapsamda belirtilmiş ve nöral yollar, nöronların bağlantı sayısı ve nöral bağlantıların kalitesi üzerinde durulmuştur (4). Yaşam kalitesinin artırılması yanında, amatör veya üst düzey sporcular için de bu hususlar oldukça önemlidir. Aerobik egzersizler, kas kuvveti, esneklik ve denge egzersizleri herkes tarafından kabul görmüş ve spor alanlarında oldukça yaygın şekilde uygulanmaktadır, ancak bunların yanı sıra propriosepsiyon (sensorimotor egzersizleri/antrenmanları) core stability ve pliometrik (güç geliştirme), gibi egzersizlerin de antrenmanlarda/çalışmalarda özel bir yeri vardır.

Sonuç olarak, aşırı zorlanmadan, eğlenceli, keyif alarak, bilgili ve tecrübeli eğitimcilerle, hijenik, donanımlı spor alanlarında uygun egzersiz programları ile... yaşam şeklimizi hareketlendirebiliriz. Başka ne yapabiliriz? Doğa sporları veya güzel sanat dalları ile ilgilenme veya bahçe işleri, bitki çiçek yetiştirme veya evimizin bir yerini güzelleştirme (temizlik, bakım, onarım, estetik görünüm) veya evcil hayvan besleme, hayvancılık yapma (kuzu, tavuk yetiştirme vb.) veya üreticiye destek olma (zeytin, fındık, çay vb. toplama) gibi faaliyetler içinde olabiliriz.

SÖZLÜ BİLDİRİLER

SÖZLÜ BİLDİRİ SUNUM LİSTESİ

31 EKİM 2024 PERŞEMBE
16:15 - 17:15

NO	SUNUM SAATİ	YAZARLAR	SUNAN YAZAR	BAŞLIK
SB - 1	16:15 - 16:21	Genar Batur, Emin Tavlayan, Yusuf Ziya Hazeral, Nezahat Olacak, Deniz Yalman	Genar Batur	BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ GÖRÜNTÜLERİNDE PROTEZLERİN OLUŞTURDUĞU METAL ARTEFAKTLARININ RADYOTERAPİ TEDAVİ PLANLAMALARINA ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
SB - 2	16:21 - 16:27	Ezgi Tatlıcı, Mine Esen Barış, Suzan Güven, Melis Palamar Onay	Ezgi Tatlıcı	TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE GLOKOM TARAMASI
SB - 3	16:27 - 16:33	Simin Hepgüler, Meryem Burcu Türkoğlu Aytar, Başak Durdu Akgün, Ece Çınar	Ece Çınar	FİBROMİYALJİ SENDROMU TANILI HASTALARDA BİLİŞSEL DAVRANIŞSAL TEDAVİNİN ETKİNLİĞİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA
SB - 4	16:33 - 16:39	Begüm Berfin Bozca, Şerife Altun, Kübra Sincar, Ezgi Tatlıcı, Mine Esen Barış, Suzan Güven, Melis Palamar Onay	Begüm Berfin Bozca	TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE İRİS TÜMÖRLERİ TARAMASI
SB - 5	16:39 - 16:45	Orkut Koç, Merve Tosyalı, Şule Gökçe, Feyza Koç	Merve Tosyalı	ÇOCUKLARDA BESİN TAKVİYESİ KULLANIMI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER
SB - 6	16:45 - 16:51	Furkan Çebi, Aliye Mandiracioğlu	Furkan Çebi	İZMİR İLİ ÜÇÜNCÜ YAŞ ÜNİVERSİTELERİNE KAYITLI KİŞİLERİN TEMEL İLK YARDIM BİLGİLERİ VE İLİŞKİLİ ETMENLER
SB - 7	16:51 - 16:57	Ezgi Tatlıcı, Elif Akbaş Ulman, Mine Esen Barış, Suzan Güven, Melis Palamar Onay	Ezgi Tatlıcı	EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ MEZUNLARINDA GLOKOM TARAMASI
SB - 8	16:57 - 17:03	Ahsen Donat, Gözde Kandemir Demirci	Ahsen Donat	PERİAPİKAL LEZYONLU MOLAR DİŞLERİN CERRAHİZ KÖK KANAL TEDAVİSİ BAŞARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ
SB - 9	17:03 - 17:09	Deniz Bağcı, Pelin Akçay, Ezgi Tatlıcı, Mine Esen Barış, Suzan Güven Yılmaz, Elif Demirkılıç Biler, Melis Palamar Onay	Pelin Akçay	OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE AMBLYOPI VE ŞAŞILIK TARAMASI
SB - 10	17:09 - 17:15	Elif Nur AVŞAR, Aliye MANDIRACIOĞLU	Elif Nur AVŞAR	BİR FABRİKA ÇALIŞANLARINDA SAĞLIKLI YAŞAM FARKINDALIĞI DÜZEYİ VE İLİŞKİLİ ETMENLER
SB - 11	17:15 - 17:21	Muhammet Karakavuk, Tuğba Karakavuk, Hüseyin Can, Mervener Güvendi, Seren Kaplan, Ceren Gül, İrem Yavuz, Gizem Mutlu, Adnan Yüksel Gürüz, Cemal Ün, Mert Döşkaya, Aysu Değirmenci Döşkaya	Aysu Değirmenci Döşkaya	PNEUMOCYSTİS JİROVECİİ TANISI İÇİN HIZLI KOLORİMETRİK LAMP TESTİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE ANALİTİK DUYARLILIĞIN BELİRLENMESİ
SB - 12	17:21 - 17:27	Kadir Özkan, Mehmet Özkeskin, Aysun Ekşioğlu, Esin Çeber Turfan	Kadir Özkan	EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİNE YÖNELİK TUTUMLARININ VE GELECEKTEKİ ROLLERİNİN ARAŞTIRILMASI

01 KASIM 2024 CUMA
08:00 - 09:00

NO	SUNUM SAATİ	YAZARLAR	SUNAN YAZAR	BAŞLIK
SB - 13	08:00 - 08:06	Ayşe Zeynep Öztürk, Hasan Selkan Taşkan, Hasan Selkan Taşkan, İnci Derya Yücel, Görkem Yazarbaş	Ayşe Zeynep Öztürk	BİR SİGARA BIRAKMA POLİKLİNİĞİNDEKİ HASTALARIN MENTAL İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ İLE NİKOTİN BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ
SB - 14	08:06 - 08:12	Sevcan Topçu, Selin Kufacı	Selin Kufacı	HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE OKURYAZARLIĞI VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ENDOŞESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ
SB - 15	08:12 - 08:18	Gülsüm ÇONOĞLU, Cemre PAYLAN AKKOÇ	Cemre Paylan Akkoç	HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARINA YÖNELİK HAZIRLADIKLARI VİDEOLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ
SB - 16	08:18 - 08:24	Burak Genç, Halil Hüseyin Çiçin, Yasemin Donma, Nurdan Akçay Didişen	Burak Genç	PERİFERİK DAMAR YOLU AÇMA GİRİŞİMİ SIRASINDA SANAL GERÇEKLIK GÖZLÜĞÜ İLE GÖSTERİLEN 2 FARKLI UYGULAMANIN ÇOCUKLARDA AĞRI, KORKU VE FİZYOLOJİK PARAMETRELER ÜZERİNE ETKİSİ RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA
SB - 17	08:24 - 08:30	Emine Esin Çalışkan, Ayşegül Ateş Değirmenci, Yalçın Çelik Aydın, Emel Öykü Çetin Uyanıklı	Emine Esin Çalışkan	SELEKOKSİB İÇEREN JEL FORMÜLASYONU GELİŞTİRİLMESİ VE (STREPTOCOCCUS MUTANS)'A KARŞI ANTIMİKROBİYAL VE ANTİBİYOFİLM ÖZELLİĞİNİN İNCELENMESİ
SB - 18	08:30 - 08:36	Sedanur Şengün, Buse Dağlıcan, Ayşegül Daş, Aslı Kalkım	Buse Dağlıcan	"OKULDA VE YOLDA KAZALARI ÖNLÜYORUM" SAĞLIK EĞİTİMİNİN 5.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YARALANMALARINA İLİŞKİN TUTUM VE DAVRANIŞLARINA ETKİSİ

01 KASIM 2024 CUMA
12:30 - 13:30

NO	SUNUM SAATİ	YAZARLAR	SUNAN YAZAR	BAŞLIK
SB - 19	12:30 - 12:36	Ahmet Uslu, Caner Böysan, Seher Palanbek Yavaş	Ahmet Uslu	ORMAN YANGININ HAVA KALİTESİ PARAMETRELERİ ÜZERİNE ETKİSİ: İZMİR YANGINI ÖRNEĞİ
SB - 20	12:36 - 12:42	Ece Gökyayla, Ayris Öztürk	Ayris Öztürk	İMMUNSUPRESİF TEDAVİ ALAN DERMATOLOJİ HASTALARININ HERPES ZOSTER BAĞIŞIKLAMASI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
SB - 21	12:42 - 12:48	Ege Miray Topcu, Emel Öztürk Turgut, Satı Doğan	Ege Miray Topcu	ONKOLOJİ HASTALARININ RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIK DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ
SB - 22	12:48 - 12:54	Yalçın Çelik Aydın, Ayşegül Ateş Değirmenci, Emel Öykü Çetin Uyanıklı	Yalçın Çelik Aydın	STAPHYLOCOCCUS AUREUS KAYNAKLI İMPETİGO TEDAVİSİNDE BERBERİN YÜKLÜ NANOEMÜLSİYON JEL FORMÜLASYONU VE MİKROBİYOLOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ
SB - 23	12:54 - 13:00	Seda KUTLU, Derya ADİBELLİ, Güleğül MERMER	Seda Kutlu	ELEKTRONİK SİGARA KULLANICILARINDA FİZİKSEL VE RUH SAĞLIĞI SONUÇLARI: KEŞİTSEL BİR ÇALIŞMA
SB - 24	13:00 - 13:06	İlgen Ertam Sağduyu, Berfin Ece Akbulut, Ayda Acar	Berfin Ece Akbulut	PEDİATRİK PSORİAZİS HASTALARINDA KOMORBİDİTELERİN PSORİAZİS KLİNİK TİPİ İLE İLİŞKİSİ

SB-1 - BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ GÖRÜNTÜLERİNDE PROTEZLERİN OLUŞTURDUĞU METAL ARTEFAKTLARININ RADYOTERAPİ TEDAVİ PLANLAMALARINA ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Genar Batur¹, Emin Tavlayan², Yusuf Ziya Hazeral¹, Nezahat Olacak¹, Deniz Yalman¹

¹Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalı

²Copenhagen University Hospital

Amaç: Bu çalışmada radyoterapi uygulanan bölgesinde protezi olan hastaların bilgisayarlı tomografi (BT) görüntüleri üzerinde kullanılan Metal Artefakt Giderme (Metal Artefact Reduction-MAR) yazılımının planlama üzerindeki doz dağılımına etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

Giriş: Planlama sistemleri doz hesaplamalarını BT datası üzerinde yapmakta, BT'nin gri skalasına göre doku yoğunluklarını belirlemektedir. Hastanın tedavi bölgesinde protez olduğunda metal artefakta bağlı saçılmalar meydana gelmekte ve gerçek doku yoğunlukları olduğundan daha fazla olarak algılanmaktadır. Bu da doz hesaplamasında farklılığa yol açabilmektedir.

Yöntem: E.Ü.T.F. Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalı'nda radyoterapisini tamamlamış, tedavi alanında protezi olan 10 hastaya ait BT görüntüleri kullanılmıştır. İlk aşamada bu hastalar için çekilmiş BT görüntüleri üzerinde planlanan hedef hacim (PTV) ve risk altındaki sağlıklı dokular konturlanmıştır. Hastaların tedavi planları MAR işlemi uygulanmamış BT görüntüleri üzerinden tekrar hesaplanmıştır. Her hastanın tedavi planlarına ait, doz volüm histogramları(DVH) elde edilmiştir. Bu DVH'lar yardımıyla uluslararası plan değerlendirme kriterleri kullanılarak, PTV ve risk altındaki sağlıklı organlara ait sonuçlar her bir tedavi planı için değerlendirilmiştir.

Bulgular: Toplam 10 hasta üzerinden yapılan çalışmada hastalar arasında protezin şekline ve konumuna göre değişmekle birlikte birtakım farklar görülmüştür. Baş boyun hastalarında MAR işlemi uygulanarak yapılan tedavi planlarında 54-56Gy'lik PTV_D95% dozlarında %6,5'lik doz artışı, spinal kord maksimum dozlarında %1,1'lik azalma, sol parotis ortalama dozlarında %2,1'lik azalma ve sağ parotis ortalama dozlarında da %0,2'lik bir azalma görülmüştür. Pelvis bölgesinde ve vertebra üzerinde daha büyük protezler kullanıldığından, MAR işlemi uygulanarak yapılan tedavi planlarında PTV ve dokulara yakınlığıyla orantılı olarak riskli organ dozlarında iyileşme ve PTV dozlarında artış gözlenmiştir.

Sonuç: Baş boyun hastalarında MAR yazılımlarının görüntüleri daha iyi hale getirdiği ancak protezin boyutu göz önüne alındığında küçük doz değişikliğine neden olduğu, pelvis bölgesi ve vertebra protezlerinde ise protez boyutunun büyük olması nedeniyle daha büyük doz değişikliğine neden olduğu görülmüştür. Protezin hedef ve riskli organlarla mesafesi MAR algoritmalarının işlevinde önemli rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Radyoterapi, metal artefaktlar, protez

SB-2 - TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE GLOKOM TARAMASI

Ezgi Tatlıcı¹, Mine Esen Barış¹, Suzan Güven¹, Melis Palamar Onay¹

¹Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı, İzmir

Giriş ve Amaç: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde oküler hipertansiyon ve glokom sıklığını saptamak üzere yapılan tarama ile glokom farkındalığını arttırmak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Amfiler binasına biomikroskop ve air-puff tonometri cihazları yerleştirilerek, Tıp Fakültesi'nde öğrenim gören tüm yaş grubu öğrencilere göz içi basınç ölçümü ve optik disk muayenesi yapıldı. Göz içi basıncı 21 mmHg üzerinde ölçülen veya optik diskinde glokom açısından şüphe uyandırabilecek görünümü olanlar (c/d artışı) ve ailesinde glokom öyküsü bulunanlar daha ileri tetkik edilmek üzere göz polikliniğine yönlendirildi.

Bulgular: Değerlendirmeye 139 (%53,9) erkek, 119 (%46,1) kadın olmak üzere 258 öğrencinin 516 gözü dahil edildi. Ortalama yaş $20,5 \pm 2,3$ (18-30) yıl, ortalama göz içi basıncı $14,7 \pm 3,1$ (8-28) mmHg idi. Hiçbir öğrenci anti-glokomatöz ilaç kullanmamaktaydı. İki öğrencinin her iki gözünde (%0,8) ortalama göz içi basıncı $25,7$ (23,2- 28,2) mmHg olarak normal değerden yüksek saptandı. Bir öğrencinin birinci derece yakınında glokom hikayesi mevcut idi. Toplam 3 öğrenci (%1,2) göz polikliniğine yönlendirildi.

Tartışma ve Sonuç: Tıp Fakültesi öğrencileri arasında yapılan taramada, ortalama $20,5 \pm 2,3$ yaş aralığında %0,8 kişide yüksek göz içi basıncı saptanırken, glokom açısından ileri tetkik gerektiren 3 olgu (%1,2) olmuştur. Bu oranlar literatürde 40 yaş altında bildirilen %1'lik glokom görülme sıklığı ile uyumludur. Sıklıkla asemptomatik olan bu hastalık için risk faktörlerinin tüm hekimler tarafından bilinmesi, hastalığın erken tanısı için önemlidir.

Anahtar Kelimeler: glokom, göz içi basınç, tıp fakültesi öğrencisi, tonometri

SB-3 - FİBROMİYALJİ SENDROMU TANILI HASTALARDA BİLİŞSEL DAVRANIŞSAL TEDAVİNİN ETKİNLİĞİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Simin Hepgüler¹, Meryem Burcu Türkoğlu Aytar², Başak Durdu Akgün¹, Ece Çınar¹

¹Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon AD, İzmir

²Mut Devlet Hastanesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Kliniği, Mersin

Giriş ve amaç: Fibromiyalji sendromu (FMS), yaygın kas ve iskelet sistemi ağrısı, bozulmuş uyku, anksiyete ve kognitif bozukluğun eşlik ettiği kronik bir hastalıktır. Bu çalışmanın amacı, grup tabanlı bilişsel davranışsal tedavilerin (BDT) FMS hastalarında etkinliğinin gösterilmesidir. Yöntemler2016 ACR FMS sınıflama kriterlerine göre FMS tanısı almış ve 18-65 yaş aralığında olan 30 hasta, çalışmaya dahil edilmiş ve 2 gruba randomize edilmiştir. İlk grup (terapi grubu) 8 hafta boyunca haftalık yapılandırılmış grup tabanlı BDT seansları almıştır. Her iki gruba da hastalık hakkında bilgi verilmesi, diyet ve egzersiz önerilerinde bulunulmuştur. Çalışmanın başında, hastalar ayrıntılı olarak değerlendirilmiş, ayrıca 8 haftanın sonunda ve 6. ayda da kontrol değerlendirilmesi yapılmıştır. Tüm vizitlerde hastalara yaşam kalitesini değerlendiren SF-36 anketi, FMS etki anketi, Hastalık anksiyete ve depresyon anketi, yorgunluk etki skalası, Beck depresyon anketi, ağrı inançları anketi, ağrı vizüel analog skalası (VAS) uygulanmıştır. İstatistiksel analizde SPSS versiyon 26.0 kullanılmış olup tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra, intragrup ve intergrup kıyaslamalarda nonparametrik yöntemler kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışma sürecinde, kontrol grubundaki 6 hasta çalışmadan ayrılmıştır. 6 aylık takip sürecini tamamlayan 24 hasta ile analizler gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın başında gruplar arasında, yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, komorbid hastalıklar ve kullanılan ilaçlar açısından anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Korelasyon analizi yapıldığında, depresyon ve anksiyete skorları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p>0,05$). Terapi grubunun verileri incelendiğinde, psikoterapi seansları sonrasında VAS ağrı, yaygın ağrı indeksi, semptom şiddeti skoru, fibromiyalji etki anketi ve SF-36'nin enerji düzeyi, mental sağlık, ağrı ve genel sağlık alt skalalarında anlamlı iyileşme elde edildiği görülmüştür ($p<0,05$). Gruplar arası yapılan kıyaslamalarda, terapi grubundaki iyileşmelerin anlamlı olarak kontrol grubundan daha fazla olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Sonuç: Çalışmamızın sonuçları, FMS hastalarında BDT'lerin hastalık semptomlarının kontrolü, ağrı ve depresyon yakınmalarında, geleneksel yöntemlere ek faydalarının olduğunu destekler niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Fibromiyalji sendromu, grup psikoterapisi, kronik ağrı, yaşam kalitesi

SB-4 - TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE İRİS TÜMÖRLERİ TARAMASI

Begüm Berfin Bozca¹, Şerife Altun¹, Kübra Sincar¹, Ezgi Tatlıcı¹, Mine Esen Barış¹, Suzan Güven¹, Melis Palamar Onay¹

¹Ege Üniversitesi Hastanesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde iris tümörleri sıklığını saptamak ve bu konudaki farkındalığı arttırmak.

Yöntem: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Amfi binasına biyomikroskop yerleştirilerek tıp fakültesinde öğrenim gören tüm yaş grubu öğrencilere ön segment muayenesi yapıldı. İriste şüpheli lezyonu olanlar göz hastalıkları polikliniğine yönlendirildi.

Bulgular: Taramada 147'si erkek (%54), 125'i kadın (%46) olmak üzere 272 öğrencinin 544 gözü değerlendirildi. Ortalama yaş $20,71 \pm 1,83$ (18-25) yıl idi. Toplam 4 gözde (%0,73) iris mamillarie ve 12 gözde (%2,20) iris nevüsü saptandı. Malignite şüphesi yaratan hiçbir lezyon izlenmedi. Benign lezyonların saptandığı toplam 11 öğrenci takip amacıyla göz hastalıkları polikliniğine yönlendirildi.

Tartışma ve Sonuç: Benign veya malign iris lezyonları genç nüfusta da görülebilmektedir. Ultraviyole maruziyetini azaltmak gibi basit önlemlerin alınabilmesi için toplumun ve özellikle geleceğin hekimlerinin bu konuda farkındalığı önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: iris, nevüs, tıp fakültesi öğrenci, benign, malign

SB-5 - ÇOCUKLARDA BESİN TAKVİYESİ KULLANIMI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Orkut Koç¹, Merve Tosyalı², Şule Gökçe³, Feyza Koç²

¹Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD

²Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Sosyal Pediatri BD

³Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Genel Pediatri BD

Giriş: Son yıllarda tüm yaş gruplarında besin takviyesi kullanımı artmıştır. Ebeveynler de farklı nedenlerle çocukları için bu takviyeleri kullanabilmektedir. Bu çalışma çocukların besin takviyeleri kullanımını, bu kullanımı etkileyen faktörleri ve ebeveynlerin bu ürünler hakkındaki tutumlarını belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yöntemler: Ege Üniversitesi Çocuk Hastanesi pediatri polikliniklerine başvuran, herhangi bir kronik hastalığı olmayan 2-18 yaş arası toplam 1038 çocuk çalışmaya dahil edildi. Çalışmaya katılmayı kabul eden ebeveynlerle (n = 1000) yüz yüze görüşüldü ve çocukların besin takviyesi kullanımı, sosyodemografik özellikleri ve ebeveynlerin besin takviyelerine yönelik tutumları hakkında sorular içeren kapsamlı bir anket uygulandı. Analizler SPSS 25.0 ile gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Çalışmamıza dahil edilen çocukların yaş ortalaması 8.6 ± 4.8 yıl olup, %51'i (n = 510) erkektir. Çocukların %32,5'inin besin takviyesi kullandığı ve en sık vitamin-mineral preparatlarının (%23,2) kullanıldığı tespit edildi. Omega-3 (%19,3) ve bağışıklık destek ürünleri (%9,4) sırasıyla ikinci ve üçüncü en sık kullanılan takviyelerdir. Besin takviyesi kullanımı ile çocuğun yaşı, vücut ağırlığı, vücut kitle indeksi, ebeveynlerin eğitim düzeyi, sağlık çalışanı olma durumu ve ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p < 0.05). Ailelerin çoğunun vitamin-mineral ve omega-3 ürünlerinin büyüme ve gelişme için faydalı olduğunu düşündükleri ve bu ürünleri almadan önce en sık doktorlardan bilgi aldıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte, ailelerin bu ürünler için ikinci en sık bilgi kaynağı olarak medyayı takip ettikleri bulunmuştur.

Sonuç: Çalışmamızdaki çocukların yaklaşık üçte biri besin takviyesi kullanmaktadır. Bu ürünlerin gerekli durumlarda ve hekim önerisiyle kullanılması konusunda ailelerin bilinçlendirilmesi çok önemlidir. Özellikle medyadaki yanlış bilgiler nedeniyle ailelerin çocukları için gerekli olmayan besin takviyelerini kullanmalarını önlemek için, çocuk doktorları her klinik ziyaretinde ebeveynlere bu ürünler hakkında doğru bilgi vermelidir. Besin takviyelerinin güvenli kullanımına rehberlik etmek için politika yapıcılar, medya kuruluşları ve sağlık hizmeti sağlayıcılarının ortak bir çaba göstermesi gerekmektedir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar gelecekte yapılacak randomize kontrollü prospektif çalışmalara ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Besin takviyesi, vitamin-mineral, omega-3

SB-6 - İZMİR İLİ ÜÇÜNCÜ YAŞ ÜNİVERSİTELERİNE KAYITLI KİŞİLERİN TEMEL İLK YARDIM BİLGİLERİ VE İLİŞKİLİ ETMENLER

Furkan Çebi¹, Aliye Mandıracıoğlu¹

¹Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Temel ilk yardım, acil durumlarda profesyonel sağlık ekipleri gelene kadar yapılan kritik müdahaleleri kapsar. İlerleyen yaşlarda çeşitli sağlık sorunlarının görülme ihtimali yükseleceği için ilk yardım bilgisine sahip olmak büyük önem taşır. Bu çalışmanın amacı, üçüncü yaş üniversitelerinde öğrenim gören 60 yaş ve üzeri bireylerin temel ilk yardım bilgilerini belirlemek ve ilişkili etmenleri saptamaktır.

Yöntemler: Kesitsel tipteki bu araştırma, 2024 Nisan-Haziran ayları arasında Karşıyaka ve Karabağlar Belediyeleri Üçüncü Yaş Üniversiteleri bahar döneminde Sağlıklı Yaşlanma eğitimine kayıtlı 60 yaş ve üzeri 71 kişinin verileriyle yürütülmüştür. Veri toplama formu iki bölümden oluşmaktadır: Birinci bölüm sosyodemografik-ekonomik bilgiler ile sağlık durumunu sorgulayan 10 soruyu, ikinci bölüm ise temel ilk yardım bilgilerini ölçen 10 soruluk Temel İlk Yardım Bilgisi Anketi'ni (TİYBA) içermektedir. TİYBA'dan alınan skor 0 ile 10 arasında değişmektedir. Veriler öz bildirim yoluyla toplanmış ve SPSS 25.0 programı ile analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler sayı, yüzde ve standart sapma ile verilmiştir. İstatistiksel analizde verilerin karşılaştırılmasında Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması $70,86 \pm 4,97$; %63,4'ü kadın; %63,4'ü evli; %67,6'sı lise ve üstü eğitime sahip; %2,8'inin hane içi gelirinin asgari ücretten düşük; %21,1'i yalnız yaşayan; %85,9'u apartman dairesinde yaşayan; %60,6'sı genel sağlık durumunu iyi olarak tanımlayan; %91,5'inin kronik hastalığı olan ve 1 kişinin fiziksel engelli olduğu saptanmıştır. Katılımcıların TİYBA puan ortalaması $6,25 \pm 1,01$ 'dir. Eğitim düzeyi yüksek ve kronik hastalığı olmayan bireylerin TİYBA skorları anlamlı derecede yüksektir ($p < 0,05$). Katılımcıların yaşları, cinsiyetleri, medeni durumları, hane içi gelirleri, yaşadıkları kişiler ve mesken türü, sağlık durum algıları ve fiziksel engel durumları ile TİYBA skorları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Sonuç: Eğitim düzeyi yüksek olanlar ve kronik hastalığı bulunmayanların temel ilk yardım bilgileri yüksek bulunmuştur. Yaşlı nüfusun acil durumlar ve ilk yardım konularında bilgi ve becerilerinin artırılması, toplumun genel sağlık bilgilerini geliştirmek için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: yaşlı sağlığı, ilk yardım, üçüncü yaş

S-7 - EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ MEZUNLARINDA GLOKOM TARAMASI

Ezgi Tatlıcı¹, Elif Akbaş Ulman¹, Mine Esen Barış¹, Suzan Güven¹, Melis Palamar Onay¹

¹Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı, İzmir

Giriş ve Amaç: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunları arasında oküler hipertansiyon ve glokom sıklığını saptayarak erken tanıyı sağlamak, risk altındaki bireyleri belirlemek ve glokom farkındalığını artırmak

Gereç ve Yöntem: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Muhiddin Erel Amfisine biomikroskop ve air-puff tonometri cihazları yerleştirilerek 14 Mart Tıp Bayramı kutlamaları için orada bulunan hekimlere göz içi basınç ölçümü ve optik disk muayenesi yapıldı. Göz içi basıncı 21 mmHg üzerinde ölçülen veya optik diskinde glokom açısından şüphe uyandırabilecek görünümü olanlar (c/d artışı) ile ailesinde glokom öyküsü bulunanlar daha ileri tetkik edilmek üzere göz hastalıkları polikliniğine yönlendirildi.

Bulgular: Değerlendirmeye 32 (%42,7) erkek, 43 (%57,3) kadın olmak üzere 75 katılımcının 150 gözü dahil edildi. Ortalama yaş $52,4 \pm 13,6$ (24-80) yıl, ortalama göz içi basıncı $14,51 \pm 3,6$ (8-28) mmHg, ortalama c/d: $0,2 \pm 0,1$ idi. Hiçbir katılımcı anti-glokomatöz ilaç kullanmamaktaydı. Taramaya katılan 3 katılımcının 4 gözünde (%2,6) göz içi basıncı yüksek olarak saptandı. Bu olgularda ortalama göz içi basıncı $23,4 \pm 4,2$ (16- 28) mmHg, ortalama c/d: $0,4 \pm 0,1$ idi.

Tartışma ve Sonuç: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunları arasında yapılan taramada, ortalama $52,4 \pm 13,6$ yaş aralığında %2,6 kişide yüksek göz içi basınç saptanırken, glokom açısından ileri tetkik gerektiren 3 olgu olmuştur. Bu oranlar literatürde yetişkinler arasında bildirilen %2,4'lük glokom görülme sıklığı ile uyumludur. Sıklıkla asemptomatik olan bu hastalık için risk faktörlerinin tüm hekimler tarafından bilinmesi ve farkındalık yaratılması hastalığın erken tanısı için önemlidir.

Anahtar Kelimeler: glokom, göz içi basınç, tıp fakültesi mezunları, tonometri

SB-8 - PERİAPİKAL LEZYONLU MOLAR DIŞLERİN CERRAHİSİZ KÖK KANAL TEDAVİSİ BAŞARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ahsen Donat¹, Gözde Kandemir Demirci¹

¹Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi

Giriş: Pulpa hastalığı ve pulpanın bakteriyel enfeksiyonu, periapikal lezyonlara neden olabilir (Moshari ve ark., 2017). Periapikal lezyonlar asemptomatik olabilir veya şiddetli diş ağrısı yapabilir ve sıklıkla rutin radyografik muayene sırasında teşhis edilir (Sharma ve ark., 2023). Öncelikle enflamatuar periapikal lezyonlara sahip olan nekrotik dişlerin konservatif yaklaşımlarla, cerrahi olmayan kök kanal tedavisi gibi yöntemler ile tedavi edilmesi gerekmektedir. Periapikal lezyonlu dişlerin endodontik tedavisinin %85'lik bir başarı oranına sahip olduğu bildirilmiştir (Moshari ve ark., 2017).

Olgu: Bu olgu serisinde ağrı şikayetiyle ya da rutin radyografik muayene sırasında molar dişlerinde periapikal lezyon varlığı ve ilgili dişlerin devital olduğu tespit edilen hastalara kanal tedavisi uygulanmıştır. İlgili dişler lastik örtüyle izole edildikten sonra giriş kavileri açıldı ve kanal ağzları tespit edildi. 8 # ve 10# numaralı K tipi eğeler ve apeks bulucu (Guilin Woodpecker, Çin) kullanılarak çalışma boyları tespit edildi. İlk seansta kök kanallarının şekillendirilmesi MG3 Gold (D-Perfect) döner ege sistemi kullanılarak ve %2,5'luk sodyum hipoklorit (NaOCl) ile irigasyon yapılarak tamamlandı ve kök kanallarına kalsiyum hidroksit yerleştirildi. İkinci seansta kalsiyum hidroksit kök kanallarından uzaklaştırıldı ve son irigasyonda %2,5'luk NaOCl, %17'lik etilendiamintetraasetik asit, distile su ve %2'lik klorheksidin kullanıldı. Kök kanalları rezin bazlı Adseal (Meta Biomed, Kore) kanal patı kullanılarak tek kon yöntemiyle dolduruldu. Dişlerin daimi restorasyonları kompozit rezin kullanılarak yapıldı.

Tartışma: Periapikal lezyonlu dişler için öncelikli tedavi yaklaşımı mikrobiyal yükü azaltmayı amaçlayan kök kanal tedavisidir. Periradiküler lezyonlarda, kök kanal sisteminin yeterli biyomekanik temizliği iyileşme için en kritik faktördür (Sharma ve ark., 2023). Endodontik kökenli enflamatuar periapikal lezyonların çapı tipik olarak 5-8 mm arasındadır (Murphy ve ark.,1991, Sjögren ve ark., 1997). Morse ve arkadaşları tarafından bildirildiği üzere, çapı 10 mm' den küçük lezyonlar granülom olarak kabul edilirken daha büyük lezyonlar apikal kist olarak sınıflandırılır. Bununla birlikte, kök kanallarına açılan ve "periapikal cep kistleri" olarak adlandırılan lezyonların rutin olarak uygulanan cerrahisiz endodontik tedaviden sonra iyileşebildiği literatürde rapor edilmiştir (Soares ve ark.,2006).

Anahtar Kelimeler: cerrahisiz kök kanal tedavisi, periapikal lezyon, molar diş

SB-9 - OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE AMBLİYOPİ VE ŞAŞILIK TARAMASI

Deniz Bağcı¹, Pelin Akçay¹, Ezgi Tatlıcı¹, Mine Esen Barış¹, Suzan Güven Yılmaz¹, Elif Demirkılınç Biler¹,
Melis Palamar Onay¹

¹Ege Üniversitesi Hastanesi

Giriş ve Amaç: Ege Üniversitesi Anaokulu öğrencilerinde ambliyopi ve şaşılık sıklığını saptamak, veliler arasında ambliyopi farkındalığını arttırmak ve risk saptanan çocukları erken tedaviye yönlendirmek.

Yöntem: Ege Üniversitesi Anaokulu'nda eğitim gören okul öncesi tüm yaş grubu öğrencilere otorefraktometre ile refraksiyon değerlendirmesi, Snellen şekil veya E eşelleri ile görme keskinliği ölçümü ve şaşılık muayenesi yapıldı. Refraksiyon değerleri yüksek olan, görme düzeyi düşüklüğü veya şaşılık saptanan ve şüphe uyandırabilecek muayene bulguları izlenen çocuklar ayrıntılı muayene için göz polikliniğine yönlendirildi.

Bulgular: Tarama esnasında 45 (%49,5) erkek, 46 (%50,5) kız olmak üzere 91 çocuğun 182 gözü değerlendirildi. Çocukların ortalama yaşı $4,18 \pm 7,07$ (3-6) yıl idi. 10 (%10,98) çocuğun 17 (%9,34) gözünde görme düzeyinde düşüklük bulunurken, 11 (%12) çocukta ambliyopijenik olabilecek refraksiyon değerleri saptandı. Tarama sonucunda 6 çocukta (%6,59) intermittan ekzotropya, 2 (%2,19) çocukta inferior oblik hiperfonksiyonu, 1 (%1,09) çocukta pitozis ve 1 (%1,09) çocukta ise pediatrik rosasea izlendi. Bu tarama sonucunda toplam 21 (%23,0) çocukta çeşitli göz problemleri tespit edilerek çocuklar ayrıntılı oftalmolojik muayene ve sikloplejik değerlendirme için göz polikliniğine yönlendirildi.

Tartışma ve Sonuç: Erken tanı, ambliyopi tedavisinin en önemli basamağıdır. Bebeklik ve erken çocukluk döneminde, öz farkındalık ve kendilerini doğru ifade edebilme yeteneği olmadığı için bu dönemlerde ambliyopi ve olası diğer göz problemlerinin tanı ve tedavisi gecikebilmektedir. Öte yandan görme gelişiminde 0-9 yaşın kritik önemi göz önüne alındığında okul öncesi yaş grubunda yapılacak olan ambliyopi, şaşılık ve refraktif bozukluklara ait tarama muayeneleri önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: ambliyopi, şaşılık, okul öncesi göz muayenesi, anaokulu öğrencisi, refraksiyon kusuru

SB-10 - BİR FABRİKA ÇALIŞANLARINDA SAĞLIKLI YAŞAM FARKINDALIĞI DÜZEYİ VE İLİŞKİLİ ETMENLER

Elif Nur Avşar¹, Aliye Mandıracıoğlu¹

¹Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Sağlıklı yaşam farkındalığı (SYF), bireylerin sağlıkları için bilinçli seçimler yapabilme, sağlığı olumlu yönde etkileyecek kararlar verebilme yeteneğidir. Fabrika çalışanları, uzun süre aynı pozisyonda kalmak gibi zorlayıcı çalışma koşullarına sahiptir. Bu nedenle, fabrika çalışanlarının SYF düzeylerini incelemek, etkili sağlık geliştirme programları oluşturmak açısından önemlidir. Çalışmanın amacı, fabrika çalışanlarının SYF düzeylerini ve bu düzeylerle ilişkili etmenleri belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Bu kesitsel çalışma Manisa Sanayi bölgesinde bir fabrikada Mayıs 2024'te 196 kişi katılımıyla gerçekleşmiştir. Sosyodemografik bilgiler, yaşam tarzı, sağlık durumu, çalışma koşulları, iş sağlığı güvenliği (İSG) hizmet kullanımıyla ilgili anket yüz yüze uygulanmıştır. SFY'nı değerlendirmek için Özer ve Yılmaz tarafından geliştirilen SYF ölçeği kullanılmıştır. Veri analizinde SPSS 25 ile; Mann-Whitney U testi, t-testi ve Kruskal-Wallis kullanılmıştır. Etik onay Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinden alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması $33,96 \pm 7,8$ 'dir, %97,4'ü erkektir ve %53'ü lise ve üzeri mezundur İSG eğitimi alanlar %86,7'dir. Katılımcıların %66,3'ü sigara kullanmakta, %90,3'ünün kronik hastalığı bulunmamaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğunu (%89,3'ü) işçiler oluşturmaktadır. SYF ölçeği puan ortalaması $59,97 \pm 12,65$ 'tir. Yaşları daha fazla olan ve işe bağlı sağlık sorunu yaşayan çalışanların SYF ölçek puanı daha yüksek çıkmıştır ($p < 0,05$). Cinsiyet, eğitim, gelir, İSG eğitimi, görev, kronik hastalık, sigara kullanımının SYF ile anlamlı bir ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Sonuç: Yaş ve iş sağlığı sorunlarının, çalışanların sağlıklı yaşam farkındalığı üzerinde belirgin etkileri olduğu görülmüştür. Eğitim durumu ve sigara kullanımı gibi faktörlerin sağlıklı yaşam farkındalığı üzerinde belirgin bir etkisi bulunmamakta, bu da çeşitli eğitim ve sağlık stratejilerinin daha kapsamlı değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. İşyeri hekimi ve hemşiresinin işçilerde SYF artırıcı eğitim ve danışmanlık hizmet vermesi yararlı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıklı yaşam farkındalığı, fabrika, işçi

SB-11 - PNEUMOCYSTIS JIROVECII TANISI İÇİN HIZLI KOLORİMETRİK LAMP TESTİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE ANALİTİK DUYARLILIĞIN BELİRLENMESİ

Muhammet Karakavuk¹, Tuğba Karakavuk⁴, Hüseyin Can⁵, Mervenur Güvendi², Seren Kaplan³, Ceren Gül², İrem Yavuz³, Gizem Mutlu³, Adnan Yüksel Gürüz⁶, Cemal Ün⁵, Mert Döşkaya⁶, Aysu Değirmenci Döşkaya⁶

¹Ege Üniversitesi Ödemiş Meslek Yüksek Okulu, İzmir Türkiye

²Ege Üniversitesi Aşı Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi, İzmir, Türkiye

³Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Aşı Çalışmaları Anabilim Dalı, İzmir Türkiye

⁴Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoteknoloji Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

⁵Ege Üniversitesi Fen Fakültesi, Moleküler Biyoloji Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

⁶Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Parazitoloji Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

Giriş ve Amaç: Pneumocystis jirovecii, özellikle bağışıklık sistemi baskılanmış bireyleri etkileyen Pneumocystis pnömonisine (PcP) neden olan tek hücreli ökaryotik bir mantardır. Polimeraz zincir reaksiyonu (PCR), yayma preparatları ve immünofloresan boyama gibi mevcut tanı yöntemleri genellikle pahalıdır ve özel laboratuvar ekipmanı ve uzmanlık gerektirir. Bu nedenle hızlı, güvenilir, uygun maliyetli ve saha koşullarında kullanılabilecek alternatif tanı yöntemlerine ihtiyaç vardır. Bu çalışmada, P. jirovecii teşhisi için yüksek hassasiyet ve özgüllüğü ile bilinen hızlı bir genetik amplifikasyon tekniği olan Loop-Mediated Isothermal Amplification (LAMP) testinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem ve Bulgular: PrimerExplorer V5 yazılımı kullanılarak P. jirovecii'nin MSG, 18S rRNA geni (iki primer seti) bölgelerini hedefleyen spesifik LAMP primer setleri tasarlanmıştır. Pozitif kontrol plazmidleri oluşturmak için, P. jirovecii'nin 18S rRNA ve MSG genleri laboratuvarlarımızdaki P. jirovecii pozitif örnekleri kullanılarak PCR ile çoğaltıldı ve pozitif PCR ürünleri pCR2.1 TOPO vektörüne klonlandı. LAMP testlerinin analitik duyarlılığını değerlendirmek için pozitif kontrol plazmidleri distile su ile seyreltilerek 106-105-104-103-102-101-101 plazmid kopyası/reaksiyon içeren pozitif kontroller elde edilmiştir. Sonuçlara göre, "Hızlı Kolorimetrik PcP LAMP testi" nin analitik duyarlılığı 1 kopya plazmid/reaksiyon olmuştur.

Sonuç: Bu çalışmada geliştirilen "Hızlı Kolorimetrik PcP LAMP testi" temel laboratuvarlarda ve/veya sahada uygulanabilmesi, deneyimli personel gerektirmemesi, yüksek duyarlılığa sahip olması ve testin değerlendirilmesinin herhangi bir cihaz kullanılmadan çıplak gözle yapılabilmesi nedeniyle solunum sistemi örneklerinde P. jirovecii tanısında önemli avantajlar sağlayacaktır. Anahtar

Teşekkür: Bu çalışma TÜSEB tarafından ADD'ye verilen proje (Proje No: 24479) ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pneumocystis jirovecii, LAMP, Tanı, MSG, 18SrRNA

SB-12 - EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİNE YÖNELİK TUTUMLARININ VE GELECEKTEKİ ROLLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Kadir Özkan¹, Mehmet Özkeskin¹, Aysun Ekşioğlu², Esin Çeber Turfan²

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
²Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

Giriş ve Amaç: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH), BM tarafından, küresel ölçekte yoksulluğu sona erdirmek, dünyamızı korumak ve herkes için barış ve refahı sağlamak amacıyla belirlenmiştir. SKH'nin başarısı, toplumların geleceği için büyük önem taşıdığı için organizasyonlar, politikalarını bu hedefler doğrultusunda geliştirmektedir. Ancak, sağlık profesyonellerinin SKH'nin her birinde başarıya ulaşmadaki rolü literatürde belirsizdir. Sağlık profesyonelleri SKH'nin her birinin gerçekleşmesinde rol alması olumlu sonuçlar doğurabilir. Bu çalışmada geleceğin sağlık profesyonelleri olan sağlık bilimleri öğrencilerinin SKH hakkındaki tutumları ile gelecekteki rollerinin farkındalığı analiz edildi.

Yöntem: Bu çalışma Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan 205 öğrenci ile gerçekleştirildi. Tüm katılımcılar Öğrenci Demografik Özellikleri Değerlendirme Formu", "Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Tutum Ölçeği" ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinde sağlık profesyonellerinin rolüne yönelik tutumu inceleyen sorularla değerlendirildi.

Bulgular: Çalışmaya, yaş ortalaması 20,42±2,88 yıl olan, 205 Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencisi katıldı. Katılımcıların %61,5'i üniversite sınavında (YKS) sağlık bilimleri fakültesini, ilk beş sırada tercih ettiğini belirtti. %98'i mezuniyet sonrası mesleklerini icra etmeyi planladığını bildirdi. Katılımcıların Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Tutum Ölçeği'ne verdikleri yanıtların genel ortalaması 91,3/105 olarak tespit edildi. Bu ölçeğe göre, sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutumun sosyal boyutu ortalama 34,5/40, çevresel boyutu 26,5/30 ve ekonomik boyutu 30,15/35 olarak belirlendi. Katılımcıların %96,6'sı SKH'nin gerekli olduğunu düşünmekte olup, %89,7'si mezuniyet sonrası bu hedeflerin gerçekleştirilmesine katkı sağlayabileceklerini ifade etti. Katılımcıların en fazla katkı sağlayabileceklerini düşündükleri hedef %81,5 ile 3 numaralı SKH iken, en az katkı sağlayabileceklerini düşündükleri hedef %7,3 ile 9 numaralı SKH'dir.

Sonuç: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin SKH konusundaki tutumları genel olarak olumlu olmakla birlikte, öğrencilerin SKH hakkında farkındalıklarının artırılması ve tutumlarının daha da iyileştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Sağlık Bilimleri, Sürdürülebilir Kalkınma, Tutum

SB-13 - BİR SİGARA BIRAKMA POLİKLİNİĞİNDEKİ HASTALARIN MENTAL İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ İLE NİKOTİN BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Ayşe Zeynep Öztürk¹, Hasan Selkan Taşkan¹⁻², İnci Derya Yücel¹, Görkem Yararbaş¹

¹Ege Üniversitesi Madde Bağımlılığı, Toksikoloji ve İlaç Bilimleri Enstitüsü

²Oulu Üniversitesi

Giriş: Sigara bırakma sürecinde, tütün kullanım bozukluğu olan bireylerin özelliklerinin saptanması, sigara bağımlılığı alanında yeni tedavi ve yöntemlerin gelişmesine katkı vermesi için önemlidir.

Yöntem: Bu kesitsel çalışmada Ege Üniversitesi Madde Bağımlılığı, Toksikoloji ve İlaç Bilimleri Enstitüsünde Sigara Bırakma Polikliniği'ne 27 Şubat 2023-12 Eylül 2024 tarihleri arasında başvurup aktif sigara kullanan 544 katılımcı incelenmiştir. Polikliniğe başvuranların %56.8'inin erkek, %43.2'sinin kadın olduğu, yaş ortalamasının 42.45 (SS=13.25) olduğu saptanmıştır. Poliklinikte hastanın ilk muayenesinde elde edilen kilo, düzenli sigara içmeye başlama yaşı, günlük içilen sigara miktarı, Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi (FNBT) sonucu elde edilen nikotin bağımlılık düzeyi, Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'ne göre mental iyi oluş düzeyleri ve piCO+ Smokerlyzer cihazı kullanarak ölçülen karbonmonoksit miktarı verileri analiz edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların ortalama kilosunun 74.85 (SS=15.80); başlama yaşının 17.57 (SS=5.80); günlük içilen sigara miktarının 27.99 (SS=13.71); FNBT nikotin bağımlılık puanının 7.37 (SS=2.17); mental iyi oluş puanının 26.26 (SS=5.15) ve karbonmonoksit düzeylerinin 8.34 (SS=4.17) olduğu bulgulanmıştır. FNBT nikotin bağımlılık düzeylerine bakıldığında, hastaların %9.9'u düşük düzeyde; %36.8'i orta-yüksek düzeyde; %53.3'ü ise 8 puan üstü olarak çok yüksek düzeyde nikotin bağımlılığının olduğu gözlenmiştir. Değişkenlerde normal dağılım bulunmamıştır. Spearman korelasyon analizi sonucunda, nikotin bağımlılık düzeyi ile mental iyi oluş düzeyleri arasında anlamlı negatif korelasyon bulunmuştur [$r(544)=-.89$, $p<001$]. Günlük sigara kullanımı ve nikotin bağımlılık düzeyi arasında pozitif korelasyon bulunmuş [$r(544)=.74$, $p<001$]. Buna ek olarak, yaş değişkeninin günlük sigara kullanım miktarı [$r(544)=-.96$, $p<001$] ve mental iyi oluş puanı [$r(544)=.122$, $p<005$] ile pozitif anlamlı ilişkisi gözlemlenmiştir.

Sonuç: Bu bilgiler ışığında, sigara bırakma polikliniğine başvuran hastaların tedavi sürecinin başlangıcında hastaların tedavi sürecinin içeriğinin belirlenmesinde mental iyi oluş düzeylerinin göz önünde bulundurulmasının ve tedavi sürecinde takibinin önemli olduğu sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tütün kullanım bozukluğu, Mental iyi oluş, Nikotin bağımlılığı, Sigara bırakma

SB-14 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE OKURYAZARLIĞI VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ENDİŞESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Sevcan Topçu¹, Selin Kufacı¹

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Giriş ve Amaç: Çevre, hemşirelik eğitiminin temel kavramlarından birisidir ve toplum sağlığının geliştirilmesi için çevre sağlığı geliştirilmelidir. İklim değişikliği endişesi iklim değişikliğinin sonuçlarına karşı harekete geçmeye teşvik edici adaptif bir süreç olarak düşünülmektedir. Çevre sorunlarını aşmanın en önemli yolu çevre okuryazarlığına sahip bireylerdir. Hemşireler sağlık işgücü içinde yer alan en kalabalık meslek grubunu oluşturmaktadır. Günümüzde iklim değişikliği konusunda bilinçli, sağlık hizmetlerini iklime dayanıklı bir geleceğe taşıyacak, değişen iklimin olası zararlarını en aza indirebilecek bilgi ve farkındalık düzeyi yüksek hemşirelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin çevre okuryazarlığı ile iklim değişikliği endişesi arasındaki ilişkinin değerlendirilmesidir.

Yöntemler: Kesitsel tipteki çalışma Mart-Eylül 2024 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde 2023-2024 Eğitim Öğretim Yılında öğrenim gören 1172 hemşirelik öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü evreni bilinen örneklem formülü kullanılarak 290 kişi olarak belirlenmiştir Örneklem seçiminde tabakalı rastgele örneklem yöntemi ile örneklemde her tabakadan kaç öğrenci yer alacağı hesaplanmış (1. Sınıf: 72; ,2. Sınıf: 4 8; ,3. Sınıf: 87; ve 4. sınıf :83 öğrenci) ve 290 öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan Tanıtıcı Bilgi Formu, Çevre Okuryazarlığı Ölçeği (ÇOYÖ) ve İklim Değişikliği Endişesi Ölçeği (İDEÖ) ile toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, t testi, varyans analizi, korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 21,49±1,72'dir ve %87,6'sı kadındır. Öğrencilerinin ÇOYÖ puan ortalamasının 79,76±9,16, çevresel bilinç puan ortalamasının 37,69±4,71, çevresel kaygı puan ortalamasının 24,19±2,86, çevresel farkındalık puan ortalamasının ise 17,87±3,11 olduğu bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerinin İDEÖ puan ortalamasının 34,53±8,75 olduğu bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerinin çevre okuryazarlığı ve iklim değişikliği endişesi arasında pozitif yönde yüksek düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur (p<0.05, r=0,81).

Sonuç: Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin çevre okuryazarlığının yüksek, iklim değişikliği endişelerinin ise orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar, geleceğin sağlık profesyonelleri ve politika yapıcıları olan hemşirelik öğrencilerinin çevre sağlığı konusunda ve Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmasında önemli roller üstlenebileceklerini göstermektedir.*Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü (Proje No:32290) tarafından desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Çevre okuryazarlığı, İklim değişikliği, Hemşirelik öğrencileri

SB-15 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARINA YÖNELİK HAZIRLADIKLARI VİDEOLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Gülsüm Çonoğlu¹, Cemre Paylan Akkoç²

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

²Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Giriş: Hemşirelik öğrencilerinin toplumda sürdürülebilirlik konusunda sorumluluk almaya hazırlamak amacıyla Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA)'nın hemşirelik eğitim programlarına eklenmesi önerilmektedir.

Amaç: Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin SKA konusunda farkındalıklarını arttırmak ve SKA'ya katkılarını en üst düzeye çıkarmak için video ödevleri eklenen bir müfredatın sonunda hazırlanan videoların özelliklerini, anlaşılabilirliklerini ve uygulanabilirliklerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntemler: Tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini 2023-2024 Eğitim Öğretim güz yarısında Türkiye'de bir Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde Hemşirelikte Öğretim Dersine kayıtlı öğrencilerin hazırladıkları 16 video oluşturmaktadır. Veriler, Veri Özetleme Formu ve Görsel-İşitsel Materyaller için Hasta Eğitim Materyali Değerlendirme Aracı (HEMDA-G/İ) kullanılarak toplanmıştır. İstatistiksel analizler ve hesaplamalar için IBM SPSS Statistics 25.0 programı kullanılmıştır. $p < 0.05$ olan değerler istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Videolarda altı SKA alanı temel alınmış, sekiz videonun SKA 3-Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam'a yönelik ve dört tanesinin bağımlılıkla ilgili ve çoğunlukla ($n=9$) 18 yaş ve üzeri topluma yönelik olduğu saptanmıştır. Videolar yazılı ve sesli anlatım, görsel araçlar, gazete haberi, istatistiki veriler, uzman kişi anlatımı gibi birçok çeşitli bileşenlerden oluşmuştur. Videoların ortalama süresi yaklaşık 2 dk 14 sn'dir. Anlaşılabilirlik alanında ortalama 82.00 ± 11.25 (min:62.5 max:96.0) puana, uygulanabilirlik alanında ise 60.50 ± 21.14 (min:33.0 max:100.0) puana sahiptir. HEMDA-G/İ'nin iki değerlendirici arasındaki uyumu incelendiğinde çok yüksek derecede uyum olduğu görülmüştür ($p < 0.00$).

Sonuç: Videoların hedef kitle, SKA alanı ve konu bakımından uyumlu olduğu, video sürelerinin literatüre uygun olduğu, videolarda birçok bileşenden yararlandığı, bu bileşenlerin seçiminde hedef kitle göz önünde bulundurulduğu görülmüştür. Videoların genel olarak anlaşılabilirlik puanları yüksek düzeyde olmakla birlikte, uygulanabilirlik oranları orta düzeydedir. Ayrıca bu araştırmanın bulguları ışığında, öğrencilerin koruyucu sağlık hizmetlerine yönelik farkındalığa sahip oldukları ve materyal geliştirme konusunda bilgi düzeylerinin iyi olduğu çıkarımı yapılabilir. SKA'lar öğrencilerin öğrenmelerinden sorumlu olduğu öğrenci merkezli yaklaşımlarla lisans eğitim programlarına eklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Eğitimi, Eğitim Materyalleri, Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

SB-16 - PERİFERİK DAMAR YOLU AÇMA GİRİŞİMİ SIRASINDA SANAL GERÇEKLİK GÖZLÜĞÜ İLE GÖSTERİLEN 2 FARKLI UYGULAMANIN ÇOCUKLARDA AĞRI, KORKU VE FİZYOLOJİK PARAMETRELER ÜZERİNE ETKİSİ RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA

Burak Genç¹, Halil Hüseyin Çiçin¹, Yasemin Donma¹, Nurdan Akçay Didişen¹

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Özet: Hastalık ve hastaneye yatış süreci; tüm bireyler, özellikle çocuklar üzerinde, karmaşık duygusal ve psikolojik tepkilere neden olabilen ağrılı ve stresli bir süreçtir. Ağrı fizyolojik veya fiziksel boyutunun yanında duygusal, emosyonel ve bilişsel boyutlara da sahiptir. Sağlık bakımının temelinde de çocukların ve ailelerin fiziksel ve psikolojik problemlerini minimum seviyelere indiren travmatik bakım yaklaşımı bu etkileri minimize etmede önemini rol oynamaktadır. Çocuk sağlığı hemşireliğinde yapılan kan alma, damaryolu açılması, enjeksiyon uygulamaları gibi invaziv işlemler ağrı ve travmatik deneyimlere sebep olabilir. Son yıllarda hemşirelik araştırmaları ve uygulamaları çocuklarda prosedürel ağrının azaltılmasında non-farmakolojik yöntemlerin kullanılmasına odaklanmıştır. Bu nonfarmakolojik yöntemlerin arasında da sanal gerçeklik gözlüğü ile ağrının yönetilmesi de yer almaktadır. Projenin amacı çocuklara periferik damar yolu açma ve kan alma girişimleri sırasında sanal gerçeklik gözlüğü ile gösterilen 2 farklı uygulamanın ağrı, korku ve fizyolojik parametreler üzerindeki etkisi şeklinde belirlenmiştir. Araştırma, randomize kontrollü deneysel bir araştırma olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma müdahale I (Aguarium uygulaması), müdahale II (Kaleidoskop uygulaması), ve kontrol grubu (rutin periferik damar yolu açma girişimi) olarak üç grup şeklinde uygulanmıştır. Araştırma verileri, "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Visual Analog Skala", "Wong-Baker Yüz İfadelerini Derecelendirme Ölçeği", "Çocuk Korku Ölçeği (ÇKÖ)" ve "Fizyolojik Parametre Değerlendirme Formu" kullanılarak toplanmıştır. Araştırmaya dahil edilen 170 çocuğun 73'ünün (%42,9) kız ve 97'sinin (%57,1) erkek çocuk olduğu saptanmıştır. Çocuklarda karşılaşılan en sık geliş şikâyetinin (%32,4) solunum sistemi semptomları olduğu sonucuna varılmıştır. Ağrı şikâyeti olan çocuk sayısının 108 (%63,5), ağrı şikâyeti olmayan çocuk sayısının 62 (%36,5) olduğu sonucuna da varılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara bakıldığında, girişim sonrası çocukların vücut ısılarında, solunum sayılarında azalma, nabız sayılarında da artış görülmüştür. Girişim sonrasında, çocuğun VAS, Wong-Baker Yüz İfadelerini Derecelendirme Ölçeği ve korku ölçeği puanlarında düşüş olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda kaleydeskop veya akvaryum VR uygulamasının periferik invazif işlem uygulanan çocukların vital bulguları, ağrı düzeyleri ve korku düzeyleri üzerinde olumlu etkilerinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı yönetimi, Sanal gerçeklik, Çocuk sağlığı hemşireliği, Invaziv işlemler, Korku ve ağrı yönetimi

SB-17 - SELEKOKSİB İÇEREN JEL FORMÜLASYONU GELİŞTİRİLMESİ VE STREPTOCOCCUS MUTANS'A KARŞI ANTİMİKROBİYAL VE ANTİBİYOFİLM ÖZELLİĞİNİN İNCELENMESİ

Emine Esin Çalışkan¹, Ayşegül Ateş Değirmenci², Yalçın Çelik Aydın¹, Emel Öykü Çetin Uyanıkgil¹

¹Ege Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Teknoloji Anabilim Dalı, Biyofarmasötik ve Farmakokinetik Bilim Dalı, İzmir, Türkiye

²Ege Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

Özet: Periodontitis, diş eti dokusu ve dişleri destekleyen kemiklerin iltihaplanması sonucu diş kaybına yol açabilen bir enfeksiyondur. Temel nedeni, dişlerin üzerinde ve çevresinde biriken bakteri plağıdır (Lang & Bartold, 2018). Plak gelişiminde mikroorganizmaların oluşturduğu biyofilm yapısı önemli bir rol oynamaktadır. (Jakubovics et al. 2021). Streptococcus mutans'ın bakteri plağı oluşumunda etkisi olduğu bilinmektedir ve yapılan çalışmalar periodontitis tedavisinde kullanılan ve COX-2 selektif nonsteroidal antiinflamatuvar bir ilaç olan selekoksibin Streptococcus mutans üremesini inhibe edebileceğini göstermiştir (Jain et al., 2020). Bu çalışmada hem oluşan inflamasyonu azaltarak hem de bakteri plağı oluşumunu engelleyerek periodontitis tedavisinde potansiyel bir tedavi alternatifi olan selekoksib içeren jel formülasyonunun Streptococcus mutans'a karşı antibakteriyel ve antibiyofilm etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Selekoksib içeren jel formülasyonu hazırlanması için suda şişebilen ve jel oluşturabilen polimerlerin (kitosan, hidrosimetilpropil selüloz, karbopol) değişen oranlarda suda şişirilmesiyle en uygun polimer oranı saptanmıştır. Daha sonrasında selekoksib içeren jel formülasyonu hazırlanarak madde miktarı tayin edilmiştir. Hazırlanan plasebo ve selekoksib içeren formülasyonlar görünüş, homojenite açısından görsel olarak değerlendirilmiştir. pH ölçümleri yapılmış, viskozite ve akış özellikleri reometre kullanılarak tayin edilmiştir. Diyaliz bag yöntemi kullanılarak in vitro salım çalışmaları gerçekleştirilerek zamana karşı % salım grafiği elde edilmiştir. Selekoksib içeren jel formülasyonunun S. mutans ATCC 25175 üzerine antibakteriyel etkinliği EUCAST kılavuzuna uygun şekilde sıvı mikrodilüsyon yöntemi ile incelenmiş, minimum inhibitör konsantrasyon (MİK) ve minimum bakterisidal konsantrasyon (MBK) belirlenmiştir (EUCAST, 2024). Hazırlanan formülasyonun, S. mutans'ın biyofilm oluşumuna etkisi MİK altı konsantrasyonlarda (MİK/2, MİK/2) kristal viyole yöntemiyle değerlendirilmiştir (Stepanović et al., 2007). Ön formülasyon çalışmalarında selekoksib içeren homojen, yayılabilir ve sürülebilir jel formülasyonu hazırlanmıştır. Hazırlanan formülasyon S. mutans'a karşı antibakteriyel ve antibiyofilm etkinlik göstermiştir. Elde edilen sonuçlar selekoksib içeren jel formülasyonunun periodontitis tedavisinde inflamasyonu azaltmanın yanında aynı zamanda bakteri plağı oluşumunu da azaltarak çok yönlü alternatif bir tedavi yaklaşımı olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: selekoksib, jel, periodontitis, Streptococcus mutans

SB-18 - "OKULDA VE YOLDA KAZALARI ÖNLÜYORUM" SAĞLIK EĞİTİMİNİN 5.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YARALANMALARINA İLİŞKİN TUTUM VE DAVRANIŞLARINA ETKİSİ

Sedanur Şengün², Buse Dağlıcan¹, Ayşegül Daş², Aslı Kalkım³

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Mezunu

³Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı

Özet: "Okulda ve Yolda Kazaları Önlüyorum" Sağlık Eğitiminin 5.Sınıf Öğrencilerinin Yaralanmalara İlişkin Tutum ve Davranışlarına Etkisi Bu çalışma bir ortaokulun 5.sınıflarına devam eden öğrencilere okulda ve yolda yaralanmaları önlemeye yönelik davranışlarının geliştirilmesini sağlamak ve "Okulda ve yolda kazaları önlüyorum" isimli sağlık eğitiminin etkinliğini değerlendirmek amacıyla yapılmış yarı-deneysel bir çalışmadır. Araştırma İzmir il merkezinde bulunan bir ortaokulun 5.sınıflarında öğrenim gören 90 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri Öğrenci Tanıtıcı Bilgi Formu, Sağlık İnanç Modeli (SİM) Temelli Yaralanma Ölçeği ve Okul Kazalarında Güvenlik Önlemlerine Yönelik Davranış Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmaya öntest uygulanarak başlanmıştır, daha sonra araştırmacılar tarafından hazırlanan 'Okulda ve Yolda Kazaları Önlüyorum' adlı sağlık eğitimi verilmiştir. Sağlık eğitiminden iki hafta sonra sontest uygulanmıştır. Öğrencilerin %48.9'u kız %51.1'i erkek öğrenci ve %55.5'i 9 ve 10 yaşında, %44.5'i 11 ve 12 yaşındadır. Öğrencilerin %76.7'si daha önce okul kazası geçirdiklerini belirtmiştir. Öğrencilerin en sık geçirdiği yaralanmalar sıra ile düşme (%63.3) ve çarpışmadır (%45.6). Öğrencilerin %50'si okul bahçesinde kaza geçirmiştir. Sağlık eğitimi sonundaki veriler incelendiğinde; Sağlık Temelli Yaralanma ölçeğinin ciddiyet algısı, yarar algısı ve engel algısı altboyutlarının öntest puan ortalamaları ile son test puan ortalamaları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Okul Kazalarında Güvenlik Önlemlerine Yönelik Davranış ölçeğinin sadece bina dışına yönelik güvenli davranışlar altboyutunda öntest puan ortalaması ile son test puan ortalaması karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Sonuç olarak; okul ortamında kazaların ve yaralanmaların görülme sıklığı daha fazladır. Bu kaza ve yaralanmaları önlemeye yönelik güvenlik önlemleri çocuklar tarafından yeterli düzeyde tanınmalı ve bu konuda yeterli bilgi ile donatılmalıdır. Okullarda okul sağlığı hemşiresinin eğitici rolü ile birçok kaza ve yaralanmaların önlenebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: okul sağlığı, hemşirelik, yaralanma, sağlık eğitimi

SB-19 - ORMAN YANGININ HAVA KALİTESİ PARAMETRELERİ ÜZERİNE ETKİSİ: İZMİR YANGINI ÖRNEĞİ

Ahmet Uslu¹, Caner Baysan¹, Seher Palanbek Yavaş²

¹Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Orman yangınları, küresel ısınma ve kuraklık gibi iklim değişiklikleriyle birlikte artmaktadır. Yangınlar, hava kalitesi üzerinde olumsuz etkilere neden olmaktadır. Bu çalışmanın amacı, İzmir'in Karşıyaka ilçesinde 15 Ağustos 2024 tarihinde meydana gelen orman yangınının hava kalitesi parametreleri üzerindeki etkilerini incelemek, yangın öncesi ve sonrası dönemde hava kalitesi parametrelerindeki değişiklikleri ortaya koymaktır.

Yöntem: Ekolojik tipte tasarlanan bu çalışmada, İzmir merkez ilçelerinde yer alan 8 hava kalitesi izleme istasyonunda ölçülen PM10, SO₂, PM2.5, NO₂, NO_x, NO, CO ve O₃ parametrelerine ait veriler alınmıştır. Veriler, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bağlı ulusal hava kalitesi izleme ağından 12.08.2024- 18.08.2024 tarihleri arasında elde edilen saatlik ölçümleri kapsamaktadır. Yangının başlangıç tarihinden (15.08.2024, 21:30) önceki ve sonraki 96 saatlik veriler dahil edilmiştir. Yangın öncesi ve sonrası döneme ait hava kalitesi parametrelerinin karşılaştırması için Wilcoxon testi kullanılmış olup, istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ belirlenmiştir.

Bulgular: Karşıyaka istasyonunda yangın sonrası dönemde PM10 ($p=0,010$) ve SO₂ ($p < 0,001$) düzeylerinde öncesi döneme göre istatistiksel olarak anlamlı artış tespit edilmiştir. Karşıyaka istasyonunda yangın sonrası PM10 değerleri DSÖ'nün belirlediği sınır değeri 12 kez(%12,5) aşmıştır. Alsancak istasyonunda yangın sonrası dönem PM2.5 ve SO₂ değerlerinde yangın öncesi döneme göre istatistiksel olarak anlamlı artış ($p < 0,001$) izlenmiş, PM2.5 maksimum değeri 190,38 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ olarak ölçülmüştür. Bornova istasyonunda yangın sonrası SO₂ değerlerinde yangın öncesi dönemine göre istatistiksel olarak anlamlı artış ($p < 0,001$) izlenmiştir.

Sonuç: İzmir'deki orman yangını, PM10, PM2.5 ve SO₂ değerlerinin artmasına neden olmuştur. Özellikle PM2.5 seviyelerindeki artış, halk sağlığı açısından önemli riskler oluşturmuştur. Bu çalışmanın bulguları, orman yangınlarının olduğu bölgelerde hava kalitesi parametrelerinin daha yakından izlenmesi ve toplumsal koruma önlemlerinin alınması gerekliliğini öne çıkarmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Orman yangını, Hava kirliliği, Hava kalitesi, İzmir, Partiküler madde

SB-20 - İMMUNSÜPRESİF TEDAVİ ALAN DERMATOLOJİ HASTALARININ HERPES ZOSTER BAĞIŞIKLAMASI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ece Gökyayla¹, Ayris Öztürk¹

¹Uşak Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Deri ve Zührevi Hastalıklar Anabilim Dalı, Uşak, Türkiye

Giriş ve Amaç: Herpes zoster (HZ), dorsal kök ganglionlarında latent halde bulunan varisella zoster virüsün (VZV) reaktivasyonu sonucu oluşan bir enfeksiyon hastalığıdır. Reaktivasyonu önlemede hücrel immün yanıt kritik öneme sahip olduğundan, ileri yaş ve immünsüpresyon durumlarında herpes zoster virus insidansı, hastalığın şiddeti ve post-herpetik nevralsi gibi komplikasyonların riski artmaktadır. Bu nedenle Ulusal Erişkin Bağışıklama Rehberi; 50 yaş üstü kişilere immünsüpresyon durumundan bağımsız, immünsüprese kişilere de yaşından bağımsız zoster aşılmasını önermektedir. Birçok kronik dermatolojik hastalığın tedavisinde immünsüpresif ajanlar kullanılmakta, bu nedenle bu hastalar herpes zoster gelişimi açısından risk grubuna girmektedir. Bu çalışmanın amacı, kronik dermatolojik hastalıklar nedeniyle immünsüpresif tedavi altında izlenen hastaların HZ bağışıklaması hakkındaki görüşlerini değerlendirmektir.

Yöntemler: Uşak Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dermatoloji İzlem Polikliniği'ne rutin hastalık takipleri için başvurmuş hastalardan immünsüpresif tedavi alanlar belirlenmiş; sözlü ve yazılı olarak onamları alındıktan sonra HZ bağışıklaması hakkındaki görüşlerini değerlendiren bir anket uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya toplam 64 hasta dahil edilmiştir. Hastaların %90'ı (n=56) kullandığı tedavilerin bağışıklık sistemlerini etkilemediği düşünmektedir ve %77'si (n=47) HZ hakkında bilgi sahibi değildir. HZ hakkında bilgi sahibi olan hastaların (n=17), %50'si (n=8) herpes zoster geçirmiş, bunların %50'si (n=4) sonrasında post-herpetik nevralsi tanısı almıştır. Hastaların %90'ı (n=57) aşılardan hastalıklardan korunmada etkili olduğunu düşünmektedir. Ancak %25'i (n=16) aşı yan etkilerinden endişe duymaktadır. Hastaların %96'sı (n=60) COVID-19 aşısı yaptırmış olup, %6'sı (n=4) yan etki bildirmiştir. Doktor tavsiyesi olduğu takdirde, hastaların %96'sı (n=60) herpes zoster aşısı yaptıracağını ifade etmiştir.

Sonuç: Çalışmamızda, hastaların tama yakınının kullandıkları tedaviler ile ilgili hekim bilgilendirmesinden önce kendi deneyimlerini baz aldıklarını saptanmıştır. Ayrıca, HZ öyküsü olmayan veya bu enfeksiyonu geçirmeyen hastaların bu konuda bilgi sahibi olmadıkları, ancak aşı yaptırma kararında önceki deneyimlerinden bağımsız olarak hekim önerilerini dikkate aldıkları tespit edilmiştir. Bu nedenle, hekimlerin hastaları ilaçların bağışıklık sistemi üzerindeki etkileri, immünsüpresif durumları ve HZ aşılmasının önemi konusunda etkin bir şekilde bilgilendirerek, farkındalığı artırmaları ve olası komplikasyonların önlenmesine katkıda bulunmaları oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: herpes zoster, dermatoloji, immünsüpresyon, aşı, varisella zoster virüs

SB-21 - ONKOLOJİ HASTALARININ RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIK DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ege Miray Topcu¹, Emel Öztürk Turgut², Satı Doğan²

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği AD

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Giriş ve Amaç: Ruhsal hastalık belirtilerini, ruhsal bozukluklara ilişkin inanç ve destek kaynaklarını tanıma ile karakterize olan ruh sağlığı okuryazarlığı, onkoloji hastalarının ruh sağlığının korunmasında önemli bir kavramdır. Bu çalışmanın amacı onkoloji hastalarının ruh sağlığı okuryazarlık durumlarını değerlendirmektir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki çalışma 240 onkoloji hastası ile tamamlanmıştır. Araştırma Mart – Aralık 2022 tarihleri arasında yürütülmüştür. Veri toplamak için Olgu Bildirim Formu ve Ruh Sağlığı Okuryazarlık Ölçeği (RSOY Ölçeği) kullanıldı. Ölçek puan ortalamalarının sosyodemografik özelliklere göre dağılımları Mann Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri ile test edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların RSOY Ölçeği alt ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarından bilgi odaklı için 7.6 ± 1.6 , inanç odaklı için 5.8 ± 1.4 , kaynak odaklı için 3.2 ± 1.0 ; toplam ölçek puanı ortalaması ise 16.6 ± 2.5 olarak belirlenmiştir. Ayrıca, bilgi odaklı RSOY Ölçeği puan ortalamalarının cinsiyet ve başka bir fiziksel hastalık varlığına göre; inanç odaklı RSOY Ölçeği puan ortalamalarının eğitim, çalışma ve gelir durumuna göre; kaynak odaklı RSOY Ölçeği puan ortalamalarının ruhsal hastalık varlığına göre ve toplam RSOY Ölçeği puan ortalamalarının cinsiyet ve eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklı olduğu bulunmuştur ($p < 0.050$).

Sonuç: Katılımcıların RSOY düzeylerinin cinsiyet, eğitim, çalışma ve gelir durumu, fiziksel ve ruhsal hastalık varlığı ve bilgi kaynağının sağlık profesyoneli olmasına bağlı olarak değiştiği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ruh sağlığı, Sağlık okuryazarlığı, Psiko-Onkoloji, Hemşirelik

SB-22 - STAPHYLOCOCCUS AUREUS KAYNAKLI İMPETİGO TEDAVİSİNDE BERBERİN YÜKLÜ NANOEMÜLSİYON JEL FORMÜLASYONU VE MİKROBİYOLOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ

Yalçın Çelik Aydın², Ayşegül Ateş Değirmenci¹, Emel Öykü Çetin Uyanıkgil²

¹Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

²Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Biyofarmasötik ve Farmakokinetik Bilim Dalı

Giriş ve Amaç: İmpetigo, genellikle Staphylococcus aureus isimli bakteri kaynaklı, özellikle çocuklarda görülen, ufak kesiler ve yaralar gibi deri bütünlüğünün bozulduğu durumlarda ortaya çıkan bulaşıcı bir cilt enfeksiyonudur (May vd. 2019). Yüksek ısı, nem, yetersiz hijyen bu enfeksiyonun oluşumunu kolaylaştıran etmenlerdendir. Enfeksiyon, vücudun kollar, bacaklar ve yüz gibi açık bölgelerinde sarı-bal rengi kabuklar ve bazen su dolu kabarcıklar şeklinde gözlenir (Cole ve Gazewood 2007). Bulaşıcılığı yüksektir ve temas yoluyla hem hastanın vücudundaki diğer bölgelere hem de hastalar arasında kolaylıkla yayılabilir. İmpetigo'nun mevcut tedavisi genellikle mupirosin, fucidik asit gibi topikal antibakteriyel ajanlar ile yapılmaktadır (Koning vd. 2012). Ancak, antibiyotik direncinin artması, tüm bakteriyel hastalıklarda olduğu gibi yeni tedavi seçeneklerine olan ihtiyacı artırmıştır. Nanoemülsiyonlar, küçük damlacık boyutları ve geniş yüzey alanları sayesinde ilaç salımını geliştirecek potansiyele sahip ilaç taşıyıcı sistemlerdir (Kumar 2018). Bu çalışmada, Berberin (BBR) yüklü nanoemülsiyon jelin, topikal tedavi alternatiflerinden biri olarak Staphylococcus aureus kaynaklı impetigo tedavisindeki etkinliğinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntemler: Berberin yüklü nanoemülsiyon jel formülasyonu, damlacık boyutu, zeta potansiyeli, polidispersite indeksi, enkapsülasyon etkinliği ve viskozite parametrelerin optimize edildiği bir süreçle geliştirilmiştir. Formülasyonun geliştirilmesinde öncelikli olarak berberin içeren nanoemülsiyon hazırlanmıştır. Yağ fazı olarak zeytin, susam, argan ve tatlı badem yağları, sürfaktan olarak Tween 60-80, Span 60-80, yardımcı sürfaktan olarak PEG400, Propilenglikol ve etanolle denemeler yapılmıştır. Jel yapıcı ajan olarak hidroksipropil metil selüloz ve sodyum karboksimetil selüloz kullanılmıştır. Berberin içeren nanoemülsiyon jel formülasyonunun S. aureus ATCC 29213 kökenine karşı aktivitesi EUCAST kılavuzuna uygun olarak sıvı mikrodilüsyon yöntemi ile değerlendirilmiş, minimum inhibitör ve minimum bakterisidal konsantrasyonu belirlenmiştir. (EUCAST 2024).

Bulgular ve Sonuç: Geliştirilen nanoemülsiyon jel, küçük damlacık boyutu (<200nm), yüksek viskozite ve yüksek enkapsülasyon etkinliğine sahip bulunmuştur. Berberin yüklü nanoemülsiyon jelinin S. aureus ATCC 29213 kökenine karşı antibakteriyel etkinliğini göstermiştir. Elde edilen veriler ışığında Berberin yüklü nanoemülsiyon jel, S. aureus kaynaklı impetigo tedavisinde potansiyel bir alternatif olarak topikal tedavi seçenekleri arasında değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Berberine, Nanoemülsiyon, Staphylococcus aureus, impetigo

SB-23 - ELEKTRONİK SİGARA KULLANICILARINDA FİZİKSEL VE RUH SAĞLIĞI SONUÇLARI: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Seda Kutlu¹, Derya Adıbelli², Gülelgül Mermer³

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Halk Sağlığı Hemşireliği A.B.D.)

²Antalya Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi (Halk Sağlığı Hemşireliği A.B.D.)

³Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi (Halk Sağlığı Hemşireliği A.B.D.)

Giriş: Günümüzde kullanımı yaygınlaşan sigara çeşidi elektronik sigaralardır (e-sigara). E-sigaranın neden olduğu uzun vadeli sağlık riskleri henüz tam olarak bilinmemektedir. Amaç: Bu araştırma e-sigara kullanan bireylerde fiziksel ve mental sağlık çıktılarını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma evrenini 18 yaş üzeri e-sigara kullanan bireyler oluşturmuş, 120 birey örnekleme alınmıştır. Veriler; "Kişisel Bilgi Formu", "CES-Depresyon Ölçeği", "SF-12 Yaşam Kalitesi Ölçeği" kullanılarak çevrimiçi anket yöntemi ile toplanmıştır. Sayısal değişkenlerin çarpıklık-baskınlık değerleri ile normalliğe bakılmış (+1.5,-1.5), sayısal değişkenler normal dağıldığı için ($p>.05$) analizlerde bağımsız gruplar t testi, tek yönlü ANOVA ve lojistik regresyon analizi kullanılmıştır. Tip 1 hata düzeyinin %5'in altında olduğu durumlar istatistiksel anlamlılık olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 38.85 ± 13.82 olup, çoğunluğu erkek, üniversite mezunu ve yarıdan fazlası evlidir. Katılımcıların %56,7'si sadece e-sigara kullanırken, %43,3'ü yanıcı sigara ve e-sigara birlikte kullandığını, %55,8'i ise kullandığı e-sigarada nikotin konsantrasyonu 1-6 mg olduğunu bildirmiştir. Katılımcılar en çok ağrılı kuru ağız ve boğaz, öksürük ve baş ağrısı problemleri belirtmiş, en fazla tat, uyku kalitesi ve ruh hali durumlarını kötü olarak bildirmişlerdir. Yapılan analizlerde, sadece e-sigara kullanımının öksürük, nefes darlığı, uyku hali ile ilişkili olduğu; günlük 11-19 kez e-sigara kullanımının öksürük, nefes darlığı, ağrılı kuru ağız/boğaz, baş ağrısı, baş dönmesi ve kalp çarpıntısı ile ilişkili olduğu; günlük 20 kez ve daha fazla e-sigara kullanımının öksürük, ağrılı kuru ağız/boğaz ve baş ağrısı ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. 13 mg ve üstü nikotin konsantrasyonu olan e-sigara kullanımının ağrılı kuru ağız/boğaz, tat, genel fiziksel durum, ruh hali, uyku kalitesi ve iştah ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: E-sigara kullanan bireylerde oral sağlık problemleri, solunum ve kardiyovasküler problemler, ruh hali-iştah ve uyku problemleri görüldüğü belirlenmiştir. E-sigara içeriklerinin sağlığa olumsuz etkisini araştıran ayrıntılı çalışmalara ihtiyaç vardır.(Kutlu S., Adıbelli D., Mermer, G. (2024). Physical and mental health outcomes in electronic cigarette users: A cross-sectional study. Addicta: The Turkish Journal on Addictions, 11(1), 1-7.)

Anahtar Kelimeler: elektronik sigara, sağlık etkileri

SB-24 - PEDIATRİK PSORİASİS HASTALARINDA KOMORBİDİTELERİN PSORİASİS KLİNİK TİPİ İLE İLİŞKİSİ

İlgen Ertam Sağduyu¹, Berfin Ece Akbulut¹, Ayda Acar¹

¹Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Deri ve Zührevi Hastalıkları Anabilim Dalı

Giriş: Psoriasis, T hücre aracılı başta deri, tırnak ve eklemleri etkileyen kronik inflamatuvar bir hastalıktır. Hastalığın genel popülasyonda görülme sıklığı %1-3 olup pediatrik popülasyonda görülme sıklığı ise bu grubun üçte biri olarak tanımlanmıştır. Hastalığın kronik seyri ve komorbiditelerinin varlığı özellikle erken yaşta tanı alan hastalarda hastalığın etkin tedavilerle kontrolünün önemini artırmaktadır. Bu araştırmada kliniğimizde takip edilen pediatrik psoriasis hastalarının komorbiditeleri, klinik tipleri ve tedavi süreçleri incelenmiştir. Method Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Deri ve Zührevi Hastalıklar Psoriasis Polikliniği'nde izlenen pediatrik yaş grubu 21 psoriasis hastasının cinsiyet, tanı yaşı, aile öyküsü, psoriasis klinik tipi, tırnak tutulumu, artrit varlığı, eşlik eden hastalıklar ve ek kullandığı ilaçlar, psoriasis için kullandığı tedaviler, tedavi süreleri, tedavi kesildiyse kesilme nedeni, yan etki gelişimi verileri retrospektif olarak incelendi.

Sonuç: Hastaların 16'sı erkek (%76,2), 5'i (%23,8) kızdı. Hastalara psoriasis tanısı konma yaşı 1-16 (ort. 9,57), takip süreleri 6 ay ile 11 yıl arasında değişmekteydi. Psoriasis klinik tipleri 15 hastada plak tip (%71,4), 4 hastada eritrodermik tip (%19), 1 hastada guttat tip (%4,8), 1 hastada jeneralize püstüler tip (%4,8) olarak saptandı. Hastaların 8'inde (%38) tırnak tutulumu, 7'sinde psoriatik artrit (%33,3) mevcuttu. Hem tırnak tutulumu hem psoriatik artriti olan 3 hasta (%14,3) tespit edildi. Hastalarımızın 8'inde (%38) komorbidite saptanmış olup tanıları Hashimoto tiroiditi, majör depresyon, ülseratif kolit, obezite, interlökin-1 reseptör agonisti eksikliği (DIRA), Kriyopirin ilişkili Periyodik Sendrom (CAPS) şeklindeydi. Hastaların tümü topikal steroid, onsekiz hastada ise sistemik tedavi kullanmıştı. Konvansiyonel sistemik tedavilerde en sık metotreksat kullanılmış olup bunu asitretin, siklosporin, fototerapi izlemekteydi. Biyolojik tedavide en sık adalimumab kullanılmış olup diğer ilaçlar kullanım sıklığı olarak etanersept, ustekinumab, sekukinumab, guselkumab şeklinde sıralanmaktaydı. Eritrodermik hastaların %50'sinde plak tip psoriasis hastalarının %33'ünde komorbidite görülürken istatistiksel olarak klinik tip ile komorbidite sıklığı arasında anlamlı fark saptanmadı (p=0.539). Eritrodermik hastaların tamamında tırnak tutulumu varken plak tip psoriasis hastalarında bu oran %26.7 olup klinik tip ile tırnak tutulumu arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulundu (p=0.008). Eklem tutulumuyla klinik tip arasında anlamlı bir fark saptanmadı (p=0.372).

Anahtar Kelimeler: Pediatrik Psoriasis, komorbidite, sistemik tedavi

POSTER BİLDİRİLER

POSTER BİLDİRİ SUNUM LİSTESİ

NO	YAZARLAR	SUNAN YAZAR	BAŞLIK
PB - 1	Kadir Özkan, Mehmet ÖZKESKİN	Kadir Özkan	ÖĞRENCİ ODAKLI DÜJİTAL YAKLAŞIMIN SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MEMNUNİYET DÜZEYİNE ETKİSİ
PB - 2	Nuray Gözde Ulutaş, Fırat Sarsar	Nuray Gözde Ulutaş	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE ZAMAN ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SAĞLIK AÇISINDAN İNCELENMESİ
PB - 3	Hande Kekreli Göylüsün, Gül Özlem Yıldırım	Hande Kekreli Göylüsün	ENFEKTİF PANDEMİLERDE HASTANE ÖNCESİ YAKLAŞIM VE ETİK İLKELER
PB - 4	Sena Fener, Ayşegül Dönmez	Sena Fener	SPIRİTÜEL BAKIMIN HASTA ÜZERİNE ETKİSİ
PB - 5	Mevlûde ÖZEL, Ummahan YÜCEL	Mevlûde Özel	SAĞLIK EVLERİNİN DÖNÜŞÜMÜ
PB - 6	Ece Çınar, Gonca Karabulut, Fatih Taştekin, Figen Yargucu Zihni, Hale Üzümcügil	Ece Çınar	ROMATOİD ARTRİT TANILI HASTALARDA AEROBİK EGZERSİZ KAPASİTESİ VE FONKSİYONEL DURUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ
PB - 7	Çağla Yurt, Ayşe Çekin, Cumhur Gündüz	Çağla Yurt	PI3K İNHİBİTÖRÜ VE PONATİNİB KOMBİNASYONUNUN KRONİK MİYELOİD LÖSEMİ HÜCRE HATTI ÜZERİNDE ANTIKANSER ETKİLERİNİN İNCELENMESİ
PB - 8	Ecenur BAYIR, Ali Rıza TOKSOY, Gözde ELGİN CEBE	Ecenur Bayır	ÜLSERATİF KOLİTLİ BİR HASTADA KORONER İSKEMİK KALP HASTALIĞI: BİR OLGU SUNUMU
PB - 9	Aylin Bostancı, Can Ceylan, Banu Yaman	Aylin Bostancı	PEDIATRİK RÜPTÜRE KALSİFİYE PİLOMATRİKOMA VE YABANCI CİSİM REAKSİYONU OLGUSU
PB - 10	Betül Göl, Gözde Kandemir Demirci	Betül Göl	KÖK KANALININ ŞEKİLLENDİRİLMESİ SIRASINDA MEYDANA GELEN ALET KIRIĞININ KÖK KANAL TEDAVİSİNİN BAŞARISINA ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
PB - 11	Meliha Ekinci, Derya Erişik, Yiğit Uyanıkgil, Derya İlem-Özdemir, Emel Öykü Çetin Uyanıkgil	Meliha Ekinci	[99MTc]TC-LENAİDOMİDİN İNSAN KOLOREKTAL ADENOKARSİNOMA HÜCRE HATTI ÜZERİNDE BAĞLANMA ÇALIŞMALARI
PB - 12	Melike Aslan, Gözde Koçak, Ceren Balkav, İbrahim Can Kerimoğlu	Melike Aslan	HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE AFET OKURYAZARLIĞI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR DEPREM FARKINDALIĞI İLİŞKİSİ
PB - 13	Berna Öztürk, İkin Şengün	Berna Öztürk	LAKTİK ASİT BAKTERİLERİ TARAFINDAN ÜRETİLEN HÜCRE İÇERMEYEN SÜPERNATANTLARIN PEYNİR GÜVENİLİRLİĞİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
PB - 14	İlayda Alçın, Çiğdem Yengin, Emrah Kılınc	İlayda Alçın	SUNİTİNİB MALAT'IN SULU ÇÖZELTİLERDEN ELEKTRO-FENTON YÖNTEMİ İLE GİDERİLMESİNİN OPTİMİZASYONU

PB-1 - ÖĞRENCİ ODAKLI DİJİTAL YAKLAŞIMIN SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MEMNUNİYET DÜZEYİNE ETKİSİ

Kadir Özkan¹, Mehmet Özkeskin¹

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Amaç ve Giriş: Mevcut öğrenci odaklı eğitim modelinin kapsamı sınırlıdır ve yalnızca eğitim sürecinin bir katılımcısı olarak öğrenciye odaklanmaktadır. Bununla birlikte, öğrencilerin fakülte veya bölümlerin yönetiminde yer almasına ilişkin kanıt eksikliği bulunmaktadır. Dahası, öğrencileri dijital bir şekilde yönetim rollerine dahil etmenin fizibilitesi bilinmemektedir. Çalışmamız, öğrencilerin dijital bağlamda fakülte yönetimine dahil olup olamayacaklarını ve bunun fakülteden memnuniyetlerini ve katılımlarını etkileyip etkilemediğini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu kesitsel çalışma 135 Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencisi ile yürütülmüştür. Tüm gönüllüler Demografik Form ve Öğrenci Odaklı Dijital Yaklaşımdan Memnuniyet Anketi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmamıza katılan 136 gönüllünün (36 erkek, 100 kadın) yaş ortalaması 20,81±3,63'tür. Gönüllülerin %71,1'i fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencisidir. Öğrencilerin %61,5'i sağlık bilimleri fakültesini üniversite sınavında (YKS) ilk beş sırada tercih etmiştir. Katılımcıların %95,6'sı fakültenin web sitesine erişmekte ve %86,7'si fakültenin sosyal medya hesaplarını takip etmektedir. Katılımcıların %78,5'i fakülte yönetimi ile dijital ortamda iletişim kurmayı tercih ettiklerini belirtmektedir. Gönüllülerin %72,6'sı bu yaklaşımın kariyer gelişimlerini desteklediğini ifade etmektedir. Öğrencilerin %55,6'sı öğrenci odaklı dijital yaklaşımdan memnun olduklarını vurgulamaktadır.

Sonuç: Sonuçlar, öğrenci odaklı dijital yaklaşımın öğrencilerin üzerinde memnuniyet düzeyleri, kariyer destekleri, katılımları ve mesleklerine yönelik motivasyonları da dahil olmak üzere olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, bu yaklaşım sağlık bilimleri bölümlerini geliştirmek için kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Odaklı Yaklaşım, Dijitalleşme, Sağlık Bilimleri

PB-2 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE ZAMAN ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SAĞLIK AÇISINDAN İNCELENMESİ

Nuray Gözde Ulutaş¹, Fırat Sarsar¹

¹Ege Üniversitesi

Özet: Pandemi sürecindeki teknoloji ve internet kullanımının sürecin doğal durumuna göre artışı bireyleri daha çok ekran başında vakit geçirmesine sebep olmuştur. Bu durumun ise sağlık açısından ve özellikle psikolojik açıdan etkileri olabilmektedir. İnternet bağımlılığı, bireyin internet kullanımını kontrol edememesi durumu ile ortaya çıkan ve birçok alanda normalin dışında davranış sergilemesi durumudur. Zaman algısı ise olaylar içinde iken olayların süresini algılayamama durumudur. Bu araştırmada üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve zaman algısı arasındaki ilişkinin sağlık açısından alan yazı incelemesi yapılmış olup alan yazında bu iki kavram hakkındaki genel bilgilere yer verilmişti. Alan yazın İnternet bağımlılığı ve zaman algısı arasında güçlü bir ilişki göstermiştir. İnternet bağımlılığı olan bireylerin zaman algılarında belirgin bozulmalar yaşadığını ortaya koymuştur. Sağlık açısından incelendiğinde ise internet bağımlılığının bireylerde depresyon, anksiyete ve stres gibi psikolojik sorunlara yol açarken, zamanı algısının bu süreçte azalmasının da bu bağımlılık sürecini olumsuz yönde etkilediği alan yazında vurgulanmaktadır. Bu nedenle bireylerin internet bağımlılığı düzeyi ile zamanı algılama becerisi birbirini tetikleyen ve döngüsel bir davranışa dönüştüğü söylenebilir. Alan yazının ışığında bireyler üzerinde öncelikle bu iki kavramın çok iyi araştırılması ve birbiriyle ilişkili olarak gözlemlenmesi önem taşımaktadır. İnternet bağımlılığı ve zaman algısının bağımsız ve birbiriyle ilişkili olarak ele alınmasının, çözüme yönelik sonuçlar üzerindeki etkilerinin daha fazla araştırılması anlamlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnternet Bağımlılığı, Zaman algısı

PB-3 - ENFEKTİF PANDEMİLERDE HASTANE ÖNCESİ YAKLAŞIM VE ETİK İLKELER

Hande Kekreli Göylüsün¹, Gül Özlem Yıldırım²

¹SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi EAH

²Ege Üniversitesi, Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu

Giriş ve Amaç: Günümüzde enfeksiyon hastalıklarının tekrar ortaya çıkması ve güç kazanmasının potansiyeli artmaktadır. Toplumların ise sağlıklarını koruyabilmesi, iyi olma halinin ve insan neslinin devamı açısından bu konuda önlem almaları oldukça gereklidir. Bu çalışmada tarihsel süreçte karşımıza çıkan enfektif pandemiler, enfektif pandemi sürecinde hastane öncesi yaklaşımın temelleri ve müdahale sırasında göz önünde tutulması gereken etik ilkelerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu yazı sistematik derleme olarak tasarlanmıştır, yayınlar PRISMA yöntemi kullanılarak taranmıştır. Literatür taraması anahtar kelimelerin İngilizce ve Türkçe tercümeleri kullanılarak 2019 yılından günümüze yayınlanan yayınlarda tarih sırasına göre ele alınmıştır. Başlık ve özet bölümlerinin içerik incelemesinde enfektif pandemilerin tarihsel gelişim süreçleri, gelişen pandemilerde hastane öncesi müdahale için hem hastayı hem hizmet sağlayıcıyı korumak için gerekliliklere ve bu müdahaleler esnasında kılavuz kabul edilecek etik ilkelerin neler olduğunun varlığı değerlendirilmiştir.

Bulgular: Bu yöntemle Türkçe literatürde 114, İngilizce literatürde ise 118 akademik yayına indirgenmiştir. Özet ve başlıkların filtrelemesine giriş bölümünde içerik incelenmesi eklenerek 39 akademik yayın üzerinden sistematik derlememiz gerçekleşmiştir.

Sonuç: Evrenin başlangıcından insanların varoluşuna kadar bir sürü evre gerçekleşmiştir. Bu evreler esnasında ev sahibi olarak mikroorganizmaların başrol oyuncusu olduğu bilinmektedir. İnsanların avcı toplumdaki tarım toplumuna geçişiyle mikroorganizmalarla insanlar arasındaki etkileşim yüksek oranda artmıştır. Gerçekleşen etkileşimle bulaş yollarının önü açılarak enfeksiyon hastalıklarının kapısı aralanmaktadır. İnsan vücudunun bu duruma hazırlıksız olması toplumları derinden etkileyen hatta bazı toplumları yok etme noktasına kadar getiren enfektif pandemilere sebebiyet verdiği bilinmektedir. Tarihte gelişen bu pandemiler gelecekte karşımıza çıkabilme potansiyeli olan yeni pandemilerin habercisi konumundadır. Pandemiye sebep olan enfeksiyon hastalıkları güncelliğini korurken hastane öncesi yaklaşım kapsamında gerekli olan müdahalelerde bu durumla yarışır haldedir. Çalışma küresel anlamda karşılaşılabileceğimiz enfektif pandemilerde hastane öncesi müdahale yaklaşımları ve etik ilkelerin artan rolü açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: pandemi, hastane öncesi acil bakım, triyaj, etik ilkeler

PB-4 - SPIRİTÜEL BAKIMIN HASTA ÜZERİNE ETKİSİ

Sena Fener¹, Ayşegül Dönmez¹

¹Ege Üniversitesi

Giriş: Yaşam sürecinde bireyler pek çok zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Bu süreçte, kronik bir hastalık tanısı alma, yaşlılık, sevilen kişilerin kaybı, bakıma muhtaçlık gibi durumlar bireylerin kontrol edemediği ancak yaşamak zorunda kaldıkları 'insanların sınırlarını zorlayan' dönemlerdir. Bireyin bu deneyimlerle başa çıkmasında spiritüel (manevi) boyut oldukça önemlidir. Fiziksel hastalık, duygusal stres ya da ölümle karşılaşma durumunda kişinin yaşamında kendini önemli ve amaç sahibi hissedebileceği bir güce, yani manevi iyiliğe olan ihtiyacı artabilmektedir. Spiritüel bakım ile ilgili yapılan çalışmalar kronik hastalıklara, kanser gibi kritik hastalıklara, yaşlılara ve terminal dönemdeki hastaların spiritüel yönüne odaklanmış durumdadır.

Amaç: Bu çalışma, spiritüel bakımın hastanın iyilik haline etkisini, hastaların spiritüel bakıma gereksinimlerini, araştırmayı amaçlamıştır.

Yöntem: Sistematik derleme şeklinde planlanan çalışma 05/2023- 05/2024 tarihleri arasında, Pubmed, Dergipark, Yöktez, Research Gate, Google Akademik veri tabanları taranarak yürütülmüştür. Anahtar kelime olarak spiritüel bakım, maneviyat, spiritüel iyi oluş kelimeleri taratılmıştır. Çalışmaya, Türkçe dilinde konusu spiritüel bakımı içeren tam metin araştırma makaleleri dahil edilmiştir. Sonuç olarak çalışmaya bu kriterleri içeren 6 çalışma dahil edilmiştir.

Bulgular: Çalışmalar tanımlayıcı kesitsel türdedir. İncelenen çalışmalardan elde edilen verilerde; spiritüel bakıma yönelik destek ve eğitim programlarının yapılması gerektiği, hasta bakımında manevi ihtiyaçların göz önünde bulundurulmasıyla bakımın kalitesinin artacağı bildirilmiştir.

Sonuç: Sağlık ve hastalık gereksinimleri arttıkça insanların spiritüel anlamda beklentileri de artmaktadır. Bu yüzden hastalar bireysel inançlarıyla ilgili hassasiyet belirtiyorlarsa, sağlık çalışanlarının bu hassasiyete uygun yaklaşımlar geliştirmeleri beklenir. Çalışmaların sonucunda sağlık hizmetlerinde, bakımın manevi yönlerine daha fazla önem verilmesinin gerekli olduğuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spiritüel bakım, Maneviyat, Spiritüel iyi oluş

PB-5 - SAĞLIK EVLERİNİN DÖNÜŞÜMÜ

Mevlûde ÖZEL¹, Ummahan YÜCEL²

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

²Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Giriş: Türkiye de sağlık evleri yaklaşık 80 yıllık geçmişi olan birinci basamak sağlık kurumlarıdır. 1960'lı yıllarda açılmaya başlanmış olan sağlık evleri ülkenin en uçtaki bölgelerine sağlık hizmetlerinin götürülmesini sağlamıştır. 1960'lı yıllardan günümüze kadar değişen koşullar sağlık evlerini ve sağlık evi ebelerini de etkilemiştir.

Amaç: Sağlık evlerinin ve sağlık evi ebelerinin sağlık sistemindeki değişimler sonucunda sağlık ocağı döneminde ve aile hekimliği dönemlerindeki dönüşümlerinin belirlenmesidir.

Yöntem: Sağlık evi ve sağlık evi ebelerini dönüşümü sağlık ocağı ve aile hekimliği dönemleri olmak üzere iki ayrı döneme ayrılarak incelenmiştir.

Bulgular: 1961 -1980 yılları arasında ana-çocuk sağlığının korunmasından, evde doğumlara, aile planlaması eğitimlerinin verilmesine hatta bulunan bölgenin kalkınmasında sağlık evi ebeleri rol almıştır. 1980-2004 yıllarında neoliberalizmin etkisini arttırarak sağlık hizmetlerini özelleştirmesi ve 2004 yılında aile hekimliği sisteminin pilot uygulamasının başlaması sağlık evlerinin durumlarını ve sağlık evi ebelerinin yetkilerini etkilemiştir. 2011 yılına gelindiğinde tüm ülkede Aile Hekimliği Sistemi uygulanmaya başlanmış, sağlık evleri hizmet sunumlarında aile hekimliklerine bağlı hale gelmiştir. Sağlık evi ebelerinin doğum yaptırma, aile planlaması eğitimi verme gibi bağımsız rollerinde önemli kısıtlamalar meydana gelmiştir.

Sonuç: Sağlık evleri ve sağlık evi ebelerinin dönüşümü hem sağlık evinin hem de sağlık evi ebelerinin sağlık sistemindeki konumlarını olumsuz etkilemiş ve işlevlerini azaltmıştır. Bunun için sağlık evi ve sağlık evi ebelerinin kırsaldaki ebelik hizmetlerine gereksinim duyan halk ve her zaman ulaşılabilir olması gereken hizmetler göz önünde bulundurularak sağlık evi ve sağlık evi ebelerinin sağlık hizmetlerindeki yerlerinin tekrar değerlendirilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: sağlık evi, ebelik, sağlık ocağı, aile hekimliği, ebelik tarihi

PB-6 - ROMATOİD ARTRİT TANILI HASTALARDA AEROBİK EGZERSİZ KAPASİTESİ VE FONKSİYONEL DURUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ece Çınar¹, Gonca Karabulut², Fatih Taştekin², Figen Yargucu Zihni², Hale Üzümcügil¹

¹Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon AD, İzmir

²Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları AD, Romatoloji BD, İzmir

Giriş ve Amaç: Romatoid artrit, özellikle eklemlerde erozyon ve kalıcı deformiteler ile seyreden, bunun yanı sıra enflamasyon, akciğer tutulumu ve kortikosteroidler gibi ilaçların yan etkilerine bağlı kardiyovasküler etkilenim ve aerobik kapasitede azalma ile seyreden kronik bir enflamatuvar hastalıktır. Bu kesitsel çalışmada romatoid artrit hastalarında aerobik fonksiyonel kapasite ölçümünde kol ergometresi ile yürüyüş bandı ergometresini karşılaştırmayı amaçladık.

Yöntem: Bu çalışma kapsamında, Üniversite hastanemizin romatoloji polikliniklerinde romatoid artrit tanısı ile takipli hastalara ve yaş ve cinsiyet açısından eşleştirilmiş kontrollere altı dakika yürüme testi, ayrıca kardiyopulmoner egzersiz testi uygulanmıştır. Kardiyopulmoner egzersiz testi yürüyüş bandında ve kol ergometresinde olmak üzere iki kere uygulandıktan sonra sonuçlar analiz edilmiştir ve gruplar arasında karşılaştırılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 30 romatoid artritli hasta ve 32 kontrol dahil edilmiştir. Grupların test sonuçları karşılaştırıldığında, romatoid artrit hastalarının hem yürüyüş bandı hem de kol ergometresinde VO₂ max değerleri, sağlıklı kontrollere oranla anlamlı daha düşük bulunmuştur ($p<0.05$). Hem hasta grubunda hem de kontrol grubunda, kol ergometresi ile elde edilen VO₂ max değerleri, yürüyüş bandı ile elde edilen değerden anlamlı olarak daha düşük saptanmıştır ($p<0.05$). Romatoid artrit hastalarında, kol ergometre ve yürüyüş bandı ile elde edilen VO₂ max değerleri arasındaki oran, sağlıklı kontrollere göre daha düşük bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç: Hastalığı remisyonunda olan romatoid artrit hastalarında, aerobik fonksiyonel kapasitenin belirlenmesinde, kol ergometresi güvenilir bir yöntemdir. Ancak yürüyüş ergometreye oranla daha düşük VO₂ değerleri elde edildiği akılda bulundurulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: egzersiz, egzersiz kapasitesi, fonksiyonel kapasite, romatoid artrit

PB-7 - PI3K İNHİBİTÖRÜ VE PONATİNİB KOMBİNASYONUNUN KRONİK MİYELOİD LÖSEMİ HÜCRE HATTI ÜZERİNDE ANTİKANSER ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Çağla Yurt¹, Ayşe Çekin², Cumhuri Gündüz²

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Temel Onkoloji Ana Bilim dalı

²Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji Ana Bilim dalı

Özet: Kronik miyeloid lösemi (KML) tedavisi için yeni terapötik stratejiler oluşturulması amacıyla yapılan bu çalışmada, KML'nin ayırt edici özelliği olan BCR-ABL'yi inhibe eden ponatinib ve fosfoinozid 3-kinazları (PI3K'lar) hedef alan sentetik molekül inhibitörü LY294002'nin etkileri incelenmiştir. Ponatinib, diğer tirozin kinaz inhibitörlerinin etkili olmadığı veya BCR-ABL genindeki mutasyonlar nedeniyle oluşan ilaç direncine karşı geliştirilen bir inhibitördür. LY294002 ise çeşitli kanser türlerinde, KML dahil, hücre büyümesi, sağkalımı ve proliferasyonunda önemli rol oynayan PI3K'ları hedef alır. Çalışmamızda ilk olarak proliferasyon deneyi ile deneylerde kullanılmak üzere kuyucuk başına düşen optimum hücre sayısı belirlenmiştir. Daha sonrasında her iki etken maddenin tekli uygulamalarının sitotoksik etkisi CCK-8 (cell counting kit-8) deneyi ile tespit edilmiştir. Elde edilen IC50 değerlerine göre kombinasyon uygulaması yapılmıştır. Ponatinibin IC50 değeri K562 hücre hattında 108,6 nM (48. saat) ve LY294002 IC50 değeri 45,88 µM (48. saat) olarak belirlenmiştir. Ponatinib ve LY294002'nin kombinasyon halinde uygulandığında hücre apoptozu üzerindeki etkisi, kontrol grubuna ve tek başına kullanımlarına kıyasla apoptozu daha fazla indüklediği ve hücre proliferasyonunu daha fazla inhibe ettiği tespit edilmiştir. CFSE (Carboxyfluorescein succinimidyl ester) proliferasyon deneyinde bu kombinasyonun sinerjik bir etki yarattığı ve hücre proliferasyonunda en büyük azalmayı sağladığı belirlenmiştir. Bu çalışma, KML hücrelerinin büyümesini ve hayatta kalmasını engellemede ponatinib ve LY294002'nin kombinasyonunun etkili olabileceğini ve kronik miyeloid lösemi tedavisi için yeni terapötik stratejiler geliştirilmesine katkı sağlayabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kronik Miyeloid Lösemi, Ponatinib, PI3K İnhibitörü, LY294002

PB-8 - ÜLSERATİF KOLİTLİ BİR HASTADA KORONER İSKEMİK KALP HASTALIĞI: BİR OLGU SUNUMU

Ecenur BAYIR¹, Ali Rıza TOKSOY², Gözde ELGİN CEBE¹

¹Ege Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, İzmir

²Burhaniye Devlet Hastanesi, İç Hastalıkları Kliniği, Balıkesir

Giriş: Ülseratif kolit (ÜK) rektal kanama, şiddetli abdominal ağrı ve diyarenin eşlik ettiği, kolon veya rektumun mukozal tabakasının bir kısmını veya tamamını tutabilen enflamatuvar bağırsak hastalığıdır (EBH). Koroner iskemik kalp hastalığı (KİKH), miyokardiyal oksijen yetersizliğine neden olan azalmış kardiyak kan akışı ile karakterize patolojik bir durumdur. Hastalık için risk faktörleri; hipertansiyon, sigara kullanımı, dislipidemi, Tip 2 diyabet (T2DM) ve EBH olarak bildirilmektedir.

Olgu Sunumu: ÜK tanısı ile takip edilen 50 yaşında erkek hasta, bir haftadır tekrarlayan yorgunluk, halsizlik ve sol kol ağrısı şikayetleri ile hastaneye başvurdu. Hasta 11 aydır remisyon döneminde olup ilk tanı aldığından beri mesalazin 500 mg 4x2 kullanmaktadır. Ayrıca 25 yıldır sigara içmektedir. Fizik muayenede ateş: 37.5 C, nabız: 140/ritmik, solunum sayısı: 14/dakika ve kan basıncı: 130-85 mm/Hg; laboratuvar incelemesinde Hgb: 16.5 g/dL, trombosit: 257 10³/uL, WBC: 14.19 10³/uL, RBC: 6.06 10³/uL, CRP: 1.2 mg/L, sedim: 24.99 mm/s, kolesterol: 238 mg/dL ve trigliserid: 200.20 mg/dL olarak belirlendi. Hastanın bilinci açık ve koopereydi; kardiyak ve rutin idrar muayenesi normaldi. Ayrıca hasta, ailesinde kardiyovasküler hastalık veya DM öyküsü olmadığını belirtti. Hastanın klinik muayenesinde sol kol ağrısının olduğunun belirlenmesi sonucunda kardiyak bilgisayarlı tomografi anjiyografi (KBTA) yapılmasına karar verildi. KBTA'da LMCA plak, diyagonal ektazi, mevcut CX orta darlığı %90 ve RCA osteal darlığı %50 civarında olan kritik olmayan lad orta darlığı tespit edildi. CX post NC ile dilate edildi. Sonrasında stent (2.75x33 DES) ile tam açıklık sağlandı ve RCA ostiumuna elektif MPS planlandı.

Tartışma: Sonuç olarak, literatürdeki çalışmalarda ÜK'li bireylerde orta derecede artmış KİKH riski olduğu bildirilmektedir. Bu riskin, hastalarda mevcut olan kronik sistemik enflamasyona bağlı olabileceği düşünülmeli ve KİKH riskini azaltabilmek için uzun süreli remisyonu sürdürmeye odaklanılmalıdır. *Bu vaka çalışması Ecenur Bayır'ın "Enflamatuvar Bağırsak Hastalığı Olan Yetişkinlerde Bitkisel Ürün Kullanımı ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında elde edilmiştir (Danışman: Prof. Dr. Gözde ELGİN CEBE).

Anahtar Kelimeler: Ülseratif kolit, Koroner iskemik kalp hastalığı, Enflamasyon

PB-9 - PEDIATRİK RÜPTÜRE KALSİFİYE PİLOMATRİKOMA VE YABANCI CİSİM REAKSİYONU OLGUSU

Aylin Bostancı¹, Can Ceylan¹, Banu Yaman²

¹Ege Üniversitesi Deri ve Zührevi Hastalıkları Anabilim Dalı

²Ege Üniversitesi Patoloji Anabilim Dalı

Özet: Pilomatrikoma, kıl folikülleriyle ilişkili iyi huylu bir deri tümörüdür. En sık baş veya boyunda görülür; ancak kollarda, gövdede veya bacaklarda da bulunabilirler. Subkutan veya dermal endüre nodüller şeklinde ortaya çıkar. Bu tip tümör nispeten yavaş büyür ve genellikle asemptomatiktir. Kesin prevalans bilinmemektedir. Etkilenen bireylerin çoğunda tek bir tümör bulunur, ancak nadiren birden fazla pilomatrikoma meydana gelebilir. Önerilen tedavisi cerrahi eksizyon olup çıkarıldığında genellikle tekrarlamaz. Pilomatrikomaların çoğu 20 yaşın altındaki kişilerde görülür. Bununla birlikte, bu tümörler yaşamın ilerleyen dönemlerinde de ortaya çıkabilir. Çok nadiren kötü huylu olabilir, en sık orta veya ileri yaşta ortaya çıkar. Genellikle izole olarak ortaya çıkar, ancak kalıtsal koşullarla da nadiren bildirilmiştir. Burada 11 yaşında kız hastada görülen izole pilomatrikoma olgusu nadir ve genellikle akla gelmeyen bir tanı olduğundan ve atipik prezentasyonu nedeniyle literatür eşliğinde sunulmuştur. On bir yaş kız hasta 1 ay önce sırtında küçük bir sivilce şeklinde başlayıp büyüme gösteren kaşıntılı lezyon nedeniyle başvurdu. Dermatolojik muayenesinde sırt alt sağ lateralinde ortası verrüköz, frajil, kanamaya meyilli etrafı viyolase-pembe renkli endüre elipsoid 3x2 cm plak mevcuttu. Dermoskopik muayenesinde lezyon periferinde pembe zeminde düzensiz lineer damar yapıları, nokta damar yapıları ortada hemorajik papillamatöz yapı mevcuttu. Özgeçmiş ve soygeçmişinde anlamlı özellik yoktu. Rutin biyokimya ve tam idrar analizi olağandı. Lezyondan alınan eksizyonel biyopsi sonucu “rüptüre pilomatrikoma + keratine karşı gelişmiş yabancı cisim tipi yangısal granülasyon dokusu” olarak değerlendirildi. Hastamıza yapılan eksizyon ile hem tanı hem tedavi sağlanmış oldu. Pilomatrikoma kıl foliküllerinin alt segmentinin kıl matriks kısmına doğru farklılaşma göstermesiyle oluşur. Yüzde ellisi baş ve boyunda görülür. Sert, deri renginden mavimsi renge dek değişkenlik gösterebilen papüller veya nodüller olarak ortaya çıkarlar. Pilomatrikomanın malign potansiyeli olduğunu bildiren nadir veriler mevcuttur. Erken tümörler, bol mitotik aktiviteye sahip daha büyük oranda bazaloid matris hücrelerine sahiptir. Geç evre pilomatrikomalar neredeyse tamamen kalsifikasyon ve ossifikasyon alanları olan gölge hücrelerden oluşabilir.

Anahtar Kelimeler: Pilomatrikoma, deri eki tümörü, kalsifikasyon

PB-10 - KÖK KANALININ ŞEKİLLENDİRİLMESİ SIRASINDA MEYDANA GELEN ALET KIRIĞININ KÖK KANAL TEDAVİSİNİN BAŞARISINA ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Betül Göl¹, Gözde Kandemir Demirci¹

¹Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi

Giriş: Kırık enstrüman parçaları dezenfeksiyon ajanlarının kök kanal sistemine erişimini sınırlar ve mikroorganizmaların etkili bir şekilde yok edilmesini engeller. 1. Ancak mevcut klinik bulgular ve kanal tedavisinin hangi aşamasında alet kırığı meydana geldiği de değerlendirilerek süreç yönetilebilir. 2. Bu olgu sunumunun amacı, kök kanal tedavisinin kanal genişletme aşamasında alet kırığı meydana gelen kesici dişte klinik ve radyografik takip ile tedavi başarısının değerlendirilmesidir.

Olgu: Bu olgu sunumunda vital pulpalı maksiller kanin dişe kanal tedavisi yapılmıştır. İlk seansta ilgili diş lastik örtü ile izole edildikten sonra giriş kavitesi hazırlandı, apeks bulucu ile çalışma boyu belirlendi, kök kanalları %2,5 sodyum hipoklorit (NaOCl) ve %17 etilendiamintetraasetik asit (EDTA) ile yıkanarak paslanmak çelik el aletleriyle #25 nolu H tipi eğe ile şekillendirme yapıp, kanal içi medikamet olarak kalsiyum hidroksit uygulandı ve ardından çinkooksit ojenol siman ile geçici restorasyon yapıldı. Hasta 2 hafta sonra 2. seansa çağrıldı. İkinci seans geçici dolgunun kaldırılmasının ardından kök kanalları %2,5 NaOCl ve %17 EDTA ile yıkanarak genişletilmeye devam edildi ve ardından steril #30 nolu H tipi eğe kökün apikalinde sıkışma sonucu kırıldı. Bol irrigasyon yapıldı ve by-pass edilmeye çalışıldı ancak eğenin yanından ilerlenmesi mümkün olmadı. Ardından yeni çalışma boyu kırık eğeye kadar olacak şekilde belirledikten sonra son irrigasyonda 5 ml %17 EDTA, 5 ml %2,5 NaOCl, 5 ml distile su ve 5 ml %2 klorheksidin kullanıldı ve ardından soğuk lateral kompaksiyon ile kök kanal dolumu ve rezin restorasyon yapıldı.

Tartışma: 8 aylık takip sonucu ilgili dişte klinik semptom olmadığı ve radyografik incelemede kök ucunda lezyon gelişmediği tespit edildi. Kök kanal tedavisi yapılırken, ilk seansta kök kanal şekillendirmesi sonrası kanal dezenfeksiyonu sağlandıktan sonra oluşan kök kanal eğesi kırıklarında uygun dolum ve restorasyon sağlanması ve sıkı bir klinik ve radyografik takip ile kabul edilebilir bir tedavi başarısı elde edilebilir.

Anahtar Kelimeler: kırık alet, kök kanal dezenfeksiyonu, klinik takip

PB-11 - [99mTc]Tc-Lenalidomid'in İnsan Kolorektal Adenokarsinoma Hücre Hattı Üzerinde Bağlanma Çalışmaları

Meliha Ekinci¹, Derya Erişik², Yiğit Uyanıkgil², Derya İlem-Özdemir¹, Emel Öykü Çetin Uyanıkgil³

¹Ege Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Radyofarmasi Anabilim Dalı

²Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı

³Ege Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Teknoloji Anabilim Dalı, Biyofarmasötik ve Farmakokinetik Bilim Dalı

Giriş ve Amaç: Lenalidomid (3-(4'aminoisoindoline-1'-one)-1-piperidin-2,6-dion), antineoplastik, antianjiyojenik ve antiinflamatuvar özelliklere sahip bir oral immünomodülatör ilaçtır. Transfüzyona bağlı anemi tedavisinde ve multipl miyelom (MM) tedavisinde deksametazon ile kombinasyon halinde kullanılmaktadır. Lenalidomid ayrıca yeni teşhis edilmiş MM, kronik lenfositik lösemi, non-Hodgkin lenfoma ve bazı solid tümörlerin tedavisi için değerlendirilmektedir (1). Bu çalışmanın amacı, solid tümörlerde tanı amaçlı kullanılabilecek teknesyum-99m ile işaretli lenalidomidin ([99mTc]Tc-lenalidomid) insan kolorektal adenokarsinoma hücre hattı üzerindeki etkinliğini değerlendirmektir.

Yöntemler: İlk olarak, lenalidomid [99mTc]Tc ile işaretlendi (2). Kısaca, lenalidomid serum fizyolojik (SF) içinde çözüldü. Üzerine, taze hazırlanmış kalay klorür çözeltisi ilave edildi. Karışım iyice karıştırıldı ve bir selüloz asetat filtresinden (0.22 µm gözenek boyutlu) bir şişeye süzüldü. Bu çözeltiye [99mTc]Tc eklendi ve radyokimyasal analizden önce oda sıcaklığında 15 dakika bekletildi. Ürünün radyokimyasal saflığı, Radyoaktif İnce Tabaka Kromatografisi (RTLC) ile analiz edildi. Daha sonra hazırlanan [99mTc]Tc-lenalidomid, 6-kuyucuklu hücre kültür kabı içerisinde bulunan HT-29 hücreleri üzerine eklendi. Belirli zaman aralıklarında örnekler alınarak, [99mTc]Tc-lenalidomid'in hücre tutulumu değerlendirildi.

Bulgular: RTLC ile belirlenen [99mTc]Tc-lenalidomid'in radyokimyasal saflığının %90'dan fazla olduğu bulundu. Yapılan hücre kültürü çalışmaları sonucunda [99mTc]Tc-lenalidomid'in hücre bağlanmasının % 79,95 ± 1,43 ile % 85,53 ± 1,19 arasında olduğu tespit edildi (Şekil 1). Şekil 1. [99mTc]Tc-lenalidomid'in HT-29 hücrelerindeki zamana bağlı hücre bağlanması (%)

Sonuç: Sonuç olarak, [99mTc]Tc-lenalidomid yüksek radyoışaretlenme verimine sahiptir ve HT-29 hücrelerinde yüksek tutulum göstermiştir. Böylelikle [99mTc]Tc-lenalidomid, kolorektal adenokarsinoma tanısı için umut vaat eden aday bir bileşik olabilir.

Kaynaklar: 1-Cruz MP. Lenalidomide (Revlimid): A Thalidomide Analogue in Combination with Dexamethasone for the Treatment of All Patients with Multiple Myeloma. P T. 2016;41(5):308-13.2-Ekinci M. Radiolabeling of Lenalidomide with Technetium-99m. 11th International Hippocrates Congress on Medical and Health Sciences. 03-04 March 2023.

Anahtar Kelimeler: Lenalidomid, Teknesyum-99m, Radyoışaretleme, Hücre Kültürü

PB-12 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE AFET OKURYAZARLIĞI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR DEPREM FARKINDALIĞI İLİŞKİSİ

Melike Aslan¹, Gözde Koçak², Ceren Balkav¹, İbrahim Can Kerimoğlu¹

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı

Giriş: Gelecekte ülkenin önemli işgücünü oluşturacak olan hemşirelik öğrencilerinin doğal afetler ve özellikle deprem konusundaki bilgilerinin artırılması ve bu bilgilerin kalıcı ve uygulanabilir hale getirilmesi için deprem bilgi, beceri ve farkındalığının belirlenmesi çok önemlidir. Bu nedenlerle üniversite öğrencilerinin deprem farkındalık düzeylerinin ve bakış açılarının belirlenmesi, onların okul ve çevrelerindeki ve deprem bilincinin algılarından yola çıkılarak ortaya çıkarılması önemlidir.

Amaç: Bu projenin amacı hemşirelik öğrencilerinde afet okuryazarlığı ve sürdürülebilir deprem farkındalığı ilişkisinin belirlemektir.

Yöntem: Kesitsel tipinde planlanan araştırma Eylül 2023 – Eylül 2024 tarihleri arasında bir üniversitenin hemşirelik fakültesinde yürütüldü. Araştırmanın evrenini 1164, örneklemini ise 451 hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Çalışmanın istatistiksel gücü %95'dir. Veriler hemşirelik öğrencilerinden "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Sürdürülebilir Deprem Farkındalık Ölçeği, SDFÖ" ve "Afet Okuryazarlığı Ölçeği" kullanılarak yüz yüze anket formuyla toplandı. Veriler tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U, Kruskal Wallis ve post hoc testlerle analiz edildi.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin genel afet okuryazarlığının orta düzeyde olduğu tespit edildi. Daha önce bir afet yaşayan öğrencilerin diğer öğrencilere göre afet okuryazarlığı ve sürdürülebilir deprem farkındalığının daha yüksek olduğu belirlendi. Hemşirelik öğrencilerinde yaş ile afet okuryazarlığı zarar azaltma alt ölçeğinde anlamlı fark saptandı. ($p<0.5$)

Sonuç: Araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin afet hemşireliği eğitimi almak isteme oranlarının çok yüksek olduğu belirlendi. Hemşirelik öğrencilerinin daha önce afet yaşama durumunun, afet okuryazarlığı ve sürdürülebilir deprem farkındalığı ölçeği alt puanlarını etkilediği belirlendi. Hemşirelik öğrencilerinin afet okuryazarlığı ve sürdürülebilir deprem farkındalığını artırmak için hemşirelik eğitim müfredatına afet okuryazarlığı ve deprem farkındalığı ile ilgili daha fazla içerik eklenmesi, sürdürülebilir farkındalığın sağlanması için tatbikatlar ve simülasyonlarla afet eğitimlerinin pratik hale getirilmesi, öğrencilerin mezuniyet sonrası da afet farkındalığını koruma ve geliştirmeleri için düzenli eğitimlerin planlanması önerilebilir

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Okuryazarlığı, Sürdürülebilir Deprem Farkındalığı, Hemşirelik Öğrencileri

PB-13 - LAKTİK ASİT BAKTERİLERİ TARAFINDAN ÜRETİLEN HÜCRE İÇERMİYEN SÜPERNATANTLARIN PEYNİR GÜVENİLİRLİĞİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Berna Öztürk¹, İlkin Şengün¹

¹Ege Üniversitesi

Özet: Çiğ süt içerdiği protein, vitamin ve mineral gibi zengin besin maddelerinin yanı sıra, yüksek pH ve su aktivitesine sahip olması nedeniyle mikroorganizmaların gelişimi için uygun bir ortam sağlamaktadır. Süt ürünlerinde mikroorganizmaların gelişimlerinin önlenmesi amacıyla sentetik katkı maddeleri yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak, sağlığa zararlı etkilerinin bulunması nedeniyle kimyasal koruyucular tüketiciler tarafından tercih edilmemektedir. Bu nedenle, bu çalışma kapsamında, laktik asit bakterilerinin doğal süreçler sonucu ürettikleri hücre içermeyen süpernatantların kimyasal koruyuculara alternatif olarak peynirin güvenilirliği üzerine etkilerinin belirlenmesi ve peynirin güvenilirliğinin sağlanması ile gıda kaynaklı hastalıkların önlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, laktik asit bakterilerinden (*Enterococcus faecalis* S132, *Lactocaseibacillus paracasei* S97, *Lactiplantibacillus plantarum* P36, *Pediococcus ethanolidurans* P84 ve *P. pentasaceus* T87) elde edilen hücre içermeyen süpernatantlar karakterize edilmiş ve hücre içermeyen süpernatantların 4°C'de 30 gün boyunca peynirin güvenilirliği üzerine etkileri incelenmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında, laktik asit bakterilerinin ürettikleri ekzopolisakkarit, hidrojen peroksit ve diasetil miktarlarının sırasıyla 110.60-486.40 µg/mL, 0.015-0.079 µg/mL ve 13.57-105.62 ng/mL aralığında olduğu belirlenmiştir. Hücre içermeyen süpernatantların pH, toplam asitlik, toplam fenolik madde ve antioksidan aktiviteleri (DPPH ve ABTS+ radikal temizleme aktivitesi) sırasıyla 3.75-4.03, 1.91-2.30 g laktik asit/100 mL, 3497-4035 mg GAE/L, %25.03-54.94 ve %24.91-64.86 aralığında tespit edilmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında, hücre içermeyen süpernatantlar kullanılarak üretilen peynir örneklerine *Listeria monocytogenes*, *Salmonella Typhimurium* ve *Staphylococcus aureus* (≈6 log CFU/g) inoküle edilmiş ve bu uygulama sayesinde patojen sayılarında sırasıyla 0.65-1.89, 0.39-1.27 ve 0.71-1.87 log KOB/g aralığında azalma sağlanmıştır. Elde edilen bu sonuçlar, laktik asit bakterilerinin ürettikleri hücre içermeyen süpernatantların süt ürünlerinin güvenilirliğinin sağlanması amacıyla önemli bir potansiyele sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: gıda güvenilirliği, peynir, laktik asit bakterileri, hücre içermeyen süpernatant

PB-14 - SUNİTİNİB MALAT'IN SULU ÇÖZELTİLERDEN ELEKTRO-FENTON YÖNTEMİ İLE GİDERİLMESİNİN OPTİMİZASYONU

İlayda Alçın¹, Çiğdem Yengin², Emrah Kılıncı¹

¹Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Analitik Kimya Abd

²Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmasötik Kimya Abd

Özet: Su, canlı yaşamı için en hayati bileşendir. Dünyamızın %70'i sularla kaplı olmasına rağmen, bu suyun yalnızca %3'ü içilebilir niteliktedir. Bu durum göz önüne alındığında, su kirliliği hem insan hayatını hem de diğer canlıların varlığını ciddi şekilde tehdit etmektedir. 2022 yılında PNAS dergisinde yayımlanan bir araştırmada, dünya genelinde yaklaşık 471,4 milyon kişinin yaşadığı bölgelerde yapılan analizlerde 61 farklı aktif farmasötik bileşen ve ilaç etkin maddesi saptanmıştır. Bu maddeler arasında ağırlıklı olarak antibiyotikler, ağrı kesiciler ve hormon benzeri bileşikler yer almakta olup, bu durum küresel ölçekte büyüyen bir tehlikeyi gözler önüne sermektedir (Wilkinson ve ark., 2022). Antikanser ilaçların aktif maddeleri de potansiyel kirleticiler arasında yer almaktadır (Li ve ark., 2021). Genellikle sitotoksik etkileri nedeniyle, bu maddeler canlı yaşamı üzerinde uzun vadeli ve kronik riskler teşkil etmektedir. Sunitinib malat (SM), kanser tedavisinde kullanılan etkili bir tirozin kinaz inhibitörüdür. Pek çok antikanser ilaç gibi sitotoksik özellikleri nedeniyle sulu ortamlarda birikimi hem çevresel hem de insan sağlığı açısından ciddi riskler oluşturabilir. Bu çalışmada, SM'nin sulu ortamlardan giderimi için Elektro-Fenton Yöntemini (EFY) kullanıp ve EFY'ye ait gerilim, ortam pH'ı, Fe²⁺ derişimi, elektrotlar arası mesafe parametrelerinin optimizasyonu Yanıt Yüzey Yöntemi (YYY) ile yapılmıştır. Kimyasal analiz için HPLC-PDA yöntemi geliştirilmiştir. SM'nin EFY ile giderimi için optimum koşulları; gerilim 10V, pH 3, Fe²⁺ derişimi 0,2mM ve elektrotlar arası mesafeyi 2cm olarak saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sunitinib Malat; Elektro-Fenton; Yanıt Yüzey Yöntemi; HPLC

EGE ÜNİVERSİTESİ HERKES İÇİN SAĞLIK KONGRESİ

"İyi Yaşamın Merkezi İzmir, Sağlıklı Yaşamın Öncüsü Ege Üniversitesi"

